نوټ: اسم کتاب در صفحه ۴ سطر ۴ ذکر شده.

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد و ثنا ده هغه خدای ته چه انسان ئ په ژبه او بیان لوړ کا او تمیز ئ
ورکا لنورو حیوانانو په نطق او وینا سره او خپل کلام پاک ئ نازل کا په افصح
بیان سره په هغه معجز او ابلغ دی له کلام د ټولو بلغا او فصحا ستاینه او
سپاس دی هغه خاوند له چه بیله ده نسته بل خاوند او نه بل بادار د دگرئ لو
څښتن دی دی په انسانان پخوبه و خبرو پالی او د هر ئ بلیغ وینا
ملهم دی درود نا محدود په هغه پیغمبر دی علیه الصلوات والسلام
چه موږ ئ را وښوله سمه لار او روده

بیت

دی دی رهبر د کائناتو تر ده جار سم
دی دی نامور د مخلوقاتو تر ده جار سم

خدای رحمتونه دی وی د ده پر اولاد او اصحابو چه پر اسمان د هدی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ربه ستوری دی او د پیغمبر دګوتمی خلاف عمی کړدوی نوای د دین
سپه سالار به له موږه ورکړدای او د رحمت ور بو نسکور.

بیت

دبهری داسمان ستوری ځی رنا ای لور په لوری
شتهپه زموږ می کړه روښانه ذوی د وی خوبی پخپانه

بخاص کړه د خدای رحمتونه دوی نازل په څلورو یارانو د نبی په عوره
ملګریو او دده په ټولیو اولاد خاندان اما بعد په دی پوه سی چه دنیا د انسه
نوره خاصه ده او د نطق تاج هغه د کرمنا تاج دی چه خالق تعالی د
عنوره خاصه آدم په سر ښکور کړ او پیهره زمانه کی خدای تعالی په انسانانو کی
عزرد شاعران او د دنیا خاوندان پیدا کړل چه الشعراء تلامیذ الرحمن دګټل سوا
او د دوی دنیا وی بر کله داسی خوږی دی چه انسان زړه انشراح په
مومی او د خوږ و زړه و مرهم وی زه چه محمد هوتک یم او پاصل پښتون
پقندهار کښی اوسم له پیره ده چه په ویلو د داسی دنیا و بخت یم او د شپی
او ورځی می هم دغه کار دی او دا د میرو قتونه تیر سول چه ما غوښتل چه زه د یوه

شاعرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعرانو تذکره و کاندم او د دوی احوال سره را ټول کاندم مگر زمانی ماته فراغ نه
ورکاوه دا هیله می په زړه کی وه چه سوه څکه چه پر قندهار د ظلم او د جفا تورتم پروت
وه او هیڅ آرام نه درلود او نه فراغ گاهی به مغولو چپاو نه کړل او گاهی به د گرگین
د ستم سوران وه اوس په حق تعالی موږ خلاص کړو له هغو ظلمو څخه او فارغ سوه
زړونه زموږ او زموږ ملک حاجی میرخان علیه الرحمة دوی له قندهاره و یاسته
او پښتانه دی د دوی له جوره آزاد کړل نو زما زړه فارغ سوله انده وه او قلم می روان جنسیت
هغه وقت په زماله اراده دی خبر سون موږ د پښتنو دستگیر تور امام المسلمین و
ابن قاتل الرفضه والکافرین شاه حسین ادام الله دولته الی یوم الدین بیت

د پښتنو پادشاه حسین هوتک   په ملکانو کی دی دی لوی ملک
د حاجی میر غلجی زوی گڼي   خالقه تل دوی ځلان دا غنی

نوی زه و غوښتم خیل دربار ته او ماته یی تشویق وکا او الطاف یی ښکاره کا
په دا خیله اراده پوره کاندم او د پښتنو شاعرانو حال سره راټول کاندم خله
چه زموږ پادشاه او د نیا لم خیلو د زړه سر شاه حسین خلد الله ملکه و سلطنته
بیخیله هم د شعر وینا خاوند او د پښتنو د شعر شوقمن دی نو ما وغوښته چه زړه تر زړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملی سی او د پښتنو د شاعرانو احوال ټول کړسی ښکاره دوی په ماله د
د ډیرو شاعرانو د پښتنو احوال ندرا ټول کړی دی او هغه وقتونه
زیدم له وګړیو تخمی د ډیر سنه حالونه اورېدلی دی او اوس هغه متوا
فضل الله په غوښتنه کا بزم دی کتاب نوم دی پټه خزانه ځکه چه دل
را غلی دی په پټه وا ونو ښکاره خالق تعالی دی لټوله مسلمانان
د موږ د پادشاه سیورې دی تل دی او دایم په دغه کتاب چه ما
او رسځ و د جمعه ۱۶ د جمادی الثانی سنه ۱۱۴۱ هجری
درو خزانو منقسم دی لمړی خزانه په بیان د هغو شاعرانو چه
دوهمه خزانه په بیان کی د هغو شاعرانو چه اوس ژوندی دی
په بیان لبنی د هغو اربتینو او ښځو چه دوه ... پښتنو ته ... ندیا ه

لمړی خزانه

د هغو شاعرانو چه پخوا تیر سوی او موږ ته د دوی وینا دی ښکاره د
المشایخ قطب العارفین و زبدة الواصلین بابا هوتک علیه الرحمة

(c) ketabton.com: The Digital Library

تولد شوی و او د تولد پلار بابا غلجي و رحمة الله علیه چه پخپل وقت کښې مشر ګڼل کیدی د پښتنو

په ټپک په القر کې ډیر بیدلی و په سنه هجري ۶۶۱ کې او هغه وقت چه لوی سو

نو یې کار د خدای عبادت او په القر او سوری کښې د قوم سردار او بادار و نقل دی

چه په هغه وقت کې به هر کل مغول دار غله او پر غامه و لوټ کاوه القر او اولان او کلات

یې تالا کړل بابا هوتک خپل قوم ونه راټول کړل او د سره غر سر دی پر مغولو شحنه د بوتله

[illegible] دی جګړه کې مغول تالا سول او د پښتنو ګڼدیو ډیر وه شړل ما نه خپل پلار د او د خان

داسې نقل وکا چه سوری غر په دغه روح د مغولو په وینو داسې لجند سو چه پلو شو

د [illegible] به بر لیبنا [illegible] کا په دی شحنه کښې پیښا [illegible] او بی خواک وچه د سره مغولو

بیت بیر را غله او اخیستل ی وکانو یو څو غبنتلی د بابا هوتک خپلوان و مړل بابا هوتک

په لوړ [illegible] داسه [illegible] بولوله او په غیشوی د مغولو تر [illegible] نه شیرل غبنتلو میړ و

بیچه دا سندره او ویله په جګړه تودیدل تر څو چه سوره غری د مغلو په وینو ولاړه

او تول ی پیښا کړل هغه سندره زما پلار علیه الرحمة داسې راته ویلی

بیتونه

پیر سور غر بل راته نن اور دی || وګرئه جور راته پیغور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرکلی کوربانذی مغل راغی
غښتلیو ټنګ کړی داموواردی
په پښتنګی کی پلټلو دی
آدم ړغی غښتلیو راسی
توری تیری غشی تربلاسی
زلمو په غشیو کړی واروونه
وروړانذی کړی چڼل تتروونه
زماد زلمو وینی بهیږی
میرځی رغلی اوتر هیږی
پښتنو هلی پر غره جنګ دی
مهال دتوری دی دننګ دی
زلمو پرننګ ځانونه مړه کړی
دپښتنا مځکی ساته کړی

هم په غزنی هم په کابل راغی
مغل راغلی په تلوار دی
پرکلی کوربانذی مغل راغی
پرتنګ ولاړ دپښتنا سی
پرکلی کوربانذی مغل راغی
دتیرو توریو ګذارونه
پرکلی کوربانذی مغل راغی
مځکی اوغرونه په سرکیږی
پرکلی کوربانذی مغل راغی
سورغر په وینو ددوی رنګ دی
پرکلی کوربانذی مغل راغی
دښمن په غشیو مو پیده کړی
پرکلی بانذی مغل راغی

نقل دی چه بابا هوتک دمغولو سره ډیر جنګونه وکړل او دارغنداو پوری خواته ی وشړل او هرکله به داتغ او مرغی غښتلیو پر دوی یرغلونه کړل او په غرونو

۱ مغول

(c) ketabton.com: The Digital Library

به مغول نو تل بابا هوتک چه سپین بږیری سوی ګړی نه او یا کال وه په سنه ۷۴۰ هجری
وفات سو

ذکر د کاشف اسرار شیخ ملکیار چه د بابا هوتک

مشر زوی واو تر ښغه پلار ورو سته ی د قوم د مشرتابه بګړی په سر کړه نقل کا
ری چه ملکیار بابا د یر غښتلی او قوتمند سړی وه په جنګو کی به له لسو تنو سره به وه په ښغه
سنه چه بابا هوتک وفات سو ملکیار بابا د پنځه ویشتو کالو زلمی وه هسی وایی چه ملکیار بابا
د سیوري په لښتو کی د یر پهلوان را ټول کړل او هلته ی کارېزونه وکښل او خپل زلمی ی په
کښتو کرنه وګمارل مغول چه په دغو وادیو غوبڼ سول پر سیوري ی یرغل وکا او د
ملکیار بابا سره د یر سخت جنګونه وسول په دغو جنګو کښ د پښتنو ښځی و رانی سوی او ځني
ولاړل مرګی او په وب ته ځنی هم وخاته و انزی خواته هلته ی خپل زلمی سره یو ټول او یر
راغلل مغول ی وشړل او سیوري ی بیا ودان کړه هسی نقل کا چه په سنه ۷۴۹
هجری کی په پسرلی ترنک د یر ډک سو په سختو نیزو او په یوه میاشت ی چه ګونو ګونو
او خوږ ا د ک ت غاړی غاړی بهیدی ملکیار بابا چه د ترنک ځنډ و ته راغی هسی سنده ی
ی و یلی

سندره د ملکیار بابا

ترنک بهیدری د ترنک بهیری ۵ غاړی تر غاړی ۹ زماز ړګی خوخپل لالی غواړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

که مړ وزه مړ وزه + د ترنګ مړ وزه + څاوند دریځ ه + چه د مړ کی موږی + زما ځیګر سوده
که نیزدی نیزدی + نیزد بیلتون دی + نیزه نیزوری + په ویرژ ړلی + په غم ژبون دی
که اوږدی اوږدی + په ډیره می اوږدی + دا اوس ډوچ کا + د ویر نیزوند + بل د ویر په زور دی
څنګنه یوسه + سپینی سپوږمیه + ورته ووایه + چه ترنګ تال کړم + ستا له خوا تکیه
که څو خمرو + او بوسوان کړی + بل ملکیار دی + پاته لیار دی + سوب ی ځان ګ د

نقل کا چه ملکیار بابا دا سندرې ووېلې د څاوند په قدرت ترنګ یو او بود لرګی هاوی او د لته د رود
دیوی څنډی او بلی څنډی په نلو او غږ د لبن بند سو په ترنګ یو پل جوړ سو ملکیار بابا هم
پرې دی پل تېر سو او خپل مقصد ته وا صل سو نقل کا چه یوه ورځ ملکیار بابا
د خپل تره توخی کور ته ولاړ او د خپل تره زوی نور بابا ئې ولید چه غشی تېره کا ملکیار څنی وپښته
وکا چه تربوره دا څکړی هغه وېل د معغولو په جګړو کی ستا ملا ترم ملکیار بابا دعا کړه ورته
چه تربوره تل سو کمن او سی وایی چه هر وقت به نور بابا په جګړو کی بری موند او ماته ئی د هیچا
په یاد نده هسی نقل کا چه یوه ورځ د معغولو تاړاک پر سیوری راغی او هغه وقت
د ملکیار بابا په کلا کی څوک نه و پیر ته له بنځمنیو نور بابا چه خبر سو ژر ئی ځان هغه کړ ت
ته ورساوه او په یوه تن ئی مغوله شړل او ډیری مړه کړل دا قول د ملکیار بابا د دعا برکت و

ذکر

ذکر د مقبول سبحانی غوث صمدانی شیخ خربنبون صاحب رحمة الله علیه د پښتون! با
د کسی د عبدالرشید ... و خاوند تعالی ده ته ښکاره کمالات او کرامات ورکړي و د خدای
په عبادت به بخت و نقل کا چه د پلار په ژوندکی لا رخصت سو او د خپلو اولاد و سره
راغی که کسی څخه غوری مرغن ته او کله به و لاړ د غندان غره ته او هلته به ی خدای تعالی
ستاید او ښمانځه او په کال کی به یو وار تلی د خپل تره بیټنی نیکه لید نه به ی کوله او پسله وفات
به ی هم زیارت ته ورتلی خربنبون بابا د شیخ اسماعیل سره چه د بیټنی نیکه زوی و لوی سو
او هغه وخت چه خربنبون د کسی له غره غندان ته راتلی نو اسماعیل بابا به ده سره د یر
و ښرل سهی والی چه یو وقت خربنبون بابا او اسماعیل د سره ب او بیټنی نیکه په مخ کښی
ناست وو د دوی کور و د کسی په غره نو خربنبون د پلار او تره لخوا په ټګ او رخصت
ماذون سو اسماعیل نیکه داسی زاری وکړ لی

که یون دی یون دی + مخکی بلیتون دی + له کسی غره څخه + ځی خربنبو ندی
که ورو ره ورو ره + خربنبون ورو ره + ته څه بلیتون کړی + زما و یر ته ګو ره
په چی مرغی لر + تو رنا کړ ځی له + همزولی یا ته + څه څه بر ځی لر
د خدای د یار ځ + خربنبون یا ره + په هیر مو نکړی + زمونږ کهول دار کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه می ریبړی + یارمی بیلیږی + بیاتونی اوږدی + ځان پهٔ سو ځیږی

نقل کا چه اسماعیل بابا خربنبون بابا هسی عبرګون وکاوه

څلوریځ دخربنبون بابا

بیلتانه نارمی وسوه په کورباندی — زه پوهیږم چه به شوی لیونی په دو باندی

له خپلو الو به بیلیږم په سر وسترګو — دواړه سترګی می په وینو دی شړه اندی

اسماعیل ستا نارو می زړګی مړی کی — بیلتانه خربنبون بیا له تا پردی کی

نه پیږنی که می بیا مه ستا یادی کی — په چیرو دویر به پری سی زړهٔ مراندی

څمه څمه په اربد دیون حی دی ځی کلا تهٔ — دیانه شوری به اچوم وترخ تهٔ

ستاسی یاد بهی وی لبش زړهٔ وسیځ تهٔ — که دا مخکه غږوند بقول شی لاندی باندی

نقل کا چه خربنبون بابا ولاړ په مرغه کی هیشت سو او هلته هم وفات سو په کال هجری ۴۱۱ و سنه وروسته ی زامن هم په غوره (مرغه) کی او سیدله او د کاسی اولاد بیا مرتهٔ ولاړه دکسی غره او پښین په لتو کی هیشته سول او د کند او زمند اولادونه خپاره سول او ولاړل د ننګرهار او خیبر او پیښور لتی ی وینولی

ذکر دقدوة الواصلین مظهر تجلیات الٰهی شیخ متی خلیل غوریا خیل سرهنی علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

الرحمة الله الولي شیخ متي د شیخ عباس زوی و چه عباس د عمر او عمر د خلیل زوی و خلیل
د غوریا غوریاد کند بن خرشبون زوی و چه حضرت سربني قدس الله سره له ژامنو څخه و
زما پلار علیه الرحمة و ماته داسی نقل وکا چه د خرشبون علیه الرحمه مرګ په مرغه کی و
او اولادی هم په ارغسان او مرغه او پښین کی سره خپاره سول ځینی ورڅه ولاړل د
ژوب او کوېټک غره ته او امران او حسن د شیخ متي ورونه په سپین غره اوسیدل
چه ورو ته د مشرورو په نامه مشهور سو د خواجه امران غرا وبی خالا دده ی
څوک په پښین کی و چه هورته ی زیارت دی یو بل ورور ی و په ګرمام کی شیخ دی
نقل کا چه شیخ متي قدس الله سره په کال هجری ۶۲۳ کښی زیږیدلی و او په عمر د پنځه
شپیتو کالو د ترنک ~~له روده~~ په غاړه وفات سو او په سپین غونډی لویه شیخ دی چه
کلات باندی سی نقل کا چه په سپین غونډی هیڅ اوبه نوی او ډلی ډلی پښتانه او اولاده
چه په دوبی د ده زیارت ته تلل د ترنک له روده به ی اوبه ور سره وړلی یوه ورځ
شیخ محمد زېرک ده مشر زوی د ده په زیارت کی د تنده ډیر تږی و که ی نقل د متي بابا
له قبره سره نژدی او به را د غوره څیدی او هلته بها نده چینه پیدا سوه دا او به تر
اوس هم بهیږی او زایرین ی څښی نقل کا چه شیخ متي بابا لوی زاهد او عابد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په خاوندمین سری ووده اولاد و لاړل او په پېښور او بدبنی کی هیشته سول او هلته له دوی څخه لوی لوی ستانه راوتلی شیخ زاهر د شیخ امران څخه روایت کا چه شیخ متی بابا لوی عالم او ددین مرشد و په غندان کی یو کتاب وکښلی چه نوم ی و دخدای مینه په دغه کتاب کی متی بابا خپل شعرونه هم وکښل او دامی مناجاتونه ی وویل چه د هغو نه ی ویلی کول دغه یو شعر بالخیله پلارڅ اوریدلی و چه نقل ی کاندم

شعر

پیرلویوغرو هم په دښتو کی | په لوی سهار په نیمو شپو کی
په غاړو بوغ او په شپیلکو کی | یادوير ژړلو په شپیلو کی

متول ستا د یا د ناری سوری دی
دا ستا دیني ننداری دی

جنډی زرغون له په بیدیا دی | د بربڼا خواته په خندادی
ژرنک چه خردی په ژړا دی | دا ټول اغیز دیني ستا دی

ټوله ښکلا دی ستا له لاسه
ای د پاسوالو پاسه پاسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که لمر سرو بناندي ی پیین دی
یا د سپوږمیه تندی ورین دی

که غږدی ښکلی پر تمین دی
لکه هنداره مخ د سپین دی

ستا د ښکلا داپلوشه ده
دای یو سپکه ننداره ده

دلته لوی غروند زرغونیږی
دشروندو ږمی ښکنس چلیږی

بورا وی شا و خوا کړیږی
سترگی لیدو ته ی هیښیږی

لوی خاونده مقتدر ته ی
تل د سری په ښکلا یده ی

خاوند ښکلی ستا جمال دی
ښکاره ی لوی پلو کمال دی

که وریځ که شپه که پیری کال دی
ستا د قدرت کمکی مثال دی

ستا د لوړو یو رڼا ده
دلته په جوړه تما شا ده

زړه می دا ستا دینی کوردی
سوی دعشق په سوځند اوردی

ژرپی وتا ته ستا پر لوردی
بیلدی، پنچ دی ورکی پلوردی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د جمال په لیدو بنا دی
که نه وی دغه نور به برباد دی

په غرو کی ستا د عشق شیلکی دی | د دی نری به عشق سمی دی
که غټ که وړه که پنډ نری دی | ستا د جمال حري هرشی دی

چه پر دنیا می سترګی پری سوی
ستا د جمال په ننداری سوی

نه هسک نه مځکه و تور تم و | تیاره خپره و هټول عدم و
نه ابلیس ؓ ی آدم و | ستا د جمال سو چه پر تم و

چه سو هنګامه هنګامی دنیا سوه
د پنځ پر لوری ی رڼا سوه

نن چه څرګند پر دی دنیا سوم | د هنګلی مخ به تماشا سوم
ستا پر جمال باندی شیدا سوم | لیچلی ستی را جلا سوم

په ژړا ژاړم چه بیلتون دی
همه پردیسی بل می تون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګړیو ولي متي ژاړي | سوړي يې اوري غاړي کالري
څه غواړي څه وايي څه باڼدي | خپل قوت او کور وکړلي غزاړي

چوني چه بيل سي نيمه خواسي
تل يې د بېن په لور ژړا سي

نقل کاوه سي چه د شيخ متي عليه الرحمة کتاب د خدای مینه به تل د ده پر هديره پروت و او وګړيو
به هغه پارکي بې غول او هر چا به ويل تو به ی ژړل هغه وقت چه مغول راغلل هغه
کتاب ی واخیست او ورو سته نسوه څرګند ه چه څه سو

ذکر د جهان پهلوان امير کروړ زوی د امير پولاد سوري غوري نقل کا مؤيد الواصلين
شيخ کته متي زي غوريا خيل په خپل کتاب لرغوني پښتانه کي چه دی نقل کا له تاريخ سوري
محمد چه په بالشتان ی ليکلی او موندلی و شيخ کته عليه الرحمة هسي وايي چه په تاريخ سو
کي راوړي چه امير کروړ د امير پولاد سوري زوی و چه په کال ۱۳۹ هجري د غور
په منديش کي امير سو او جهان پهلوان ی باله وايي چه د غور کوټونه او د بالشتان
او خيسار او تمران ماني ده بيرته کوشک ی ټول ونيول او د رسالت له تبوله ی
په خلافت کي ډير لوړ ملکونه وکړل نقل کا چه امير کروړ ډير غښتلی او پهلوان و په يوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تن له سلو جنگاوړو سره جنگیدی ځکه ئی نو کروړ بالله چه معنی ئی ده کلک او سخت والی چه امیر کروړ به په دوبی زمین د زړ ورکی و او هستندی ما نی درلوده په کهتب د مندیش پشان و او په دنه ځای کښی بنکلا مرکاوه او عشرت په تاریخ سوری کی راوړی چه دا امیران له پیړیو په غور او بالشتان او بست کی وا او د هغه سوری لومی له اولاده دی چه دسهاب له پښته و امیر پولاد په هغه دعوت کی شریک و چه ابوالعباس سفاح د بنی امیه سره جگړه کړې له او ابو مسلم ئی هم مرستی وو په تاریخ سوری محمد ابن علی البستی داسی کښلی دی چه د عباسی دعوت په جنگو کی چه امیر کروړ له د میری سوبی وکړی نو ئی دا بیتو نه وویل چه ویاړنه ئی بولی هغه دادی په شیخ کته علیه الرحمه تاریخ سوری را نقل کړی دی

ویاړنه د امیر کروړ جهان پهلوان

زه یم زمری پر دی نړی ملا اتل نشته	په هند وسند و پر تخار او پر کابل نشته
بل په زابل نشته	لما اتل نشته
غشی د من می ځی بریښنا پر میرځمنو باندی	په ژوبله یونم یرغالم پر تښتیدونو باندی
په ماتیدونو باندی	لما اتل نشته

زما د بریو پر خول تاویږی هسک په نمنځ و پیویاړی | د آس لسوومی محکه ریږدی غرونه کاندم لتاړ

کی

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرم ایوادونه او جاړه — لما اتل نشته

زما د توری تر شپول لاندی دی هرات و جروم — غرج و بامیان و تخار بولی نوم زما په اودوم
زه پیشندویم پروم — لما اتل نشته

پر مهو زما شپی لونی داری د ښمن راشخه — د جیره والرود پر ځنډو ځم تښتی پلن راشخه
رپی ئی د بون راشخه — لما اتل نشته

د نر رنج سوبه می د توری پیچ سوروکړه — پیاداری می لو یادی د کول د سور ولیه
ستر می تر بور وکړه — لما اتل نشته

خپلو د گروه لور پیرزوینه لوم — دوی پیادینه سنبه بامم بنده روزنه لوم
تل ئی وونه لوم — لما اتل نشته

پر لویه غرو می وینا د دومی نه پیښیدو پیتال — نړی زما د نوم می بولی پر دریځ ستایوال
پور ځو شپو میاشتو کال — لما اتل نشته

شیخ کته علیه الرحمة لتاریخ سور نقل کا چه امیر کرور عادل او ضابط او د ښې وینا خاوند و
ده به هر کله شعر وند ویل پیتال سنه ۱۵۴ هجری د پوشنج پیځنگو لښن مړ سو، و تر ده د وروسته
ی زوی امیر ناصر ایوادونه ضبط کړل او د غور او سور او لبست او زمین داور پر محکو
خاوند سو

ذکر د شیخ اسعد سوری علیه الرحمة شیخ کته پکتاب کی د لرغونی پښتانه تاریخ سوری سی نقل کا چه اسعد سوری پغور کی اوسیدی او هلته د سوری خاندان پپادشاهی کی دیر غښتمند و شیخ اسعد د محمد زوی و چه پکال سنه ۴۲۵ هجری په بغنین کښ وفات سو شیخ اسعد علیه الرحمة دیر بند اشعار ویل نقل کا چه سلطان محمود غازی پر غور باندی د امیر محمد سوری رحمة الله علیه سره جگړه وکړه او پر آهنگرانو کی ی محصور کا پدی وقت شیخ اسعد هم د آهنگران په کوټ کی و هغه په سلطان محمود علیه الرحمة امیر محمد سوری و نیوا و بندی ی بوت غزنی ته نو امیر محمد سوری په خورا زړه ور او عادل او ضابط امیر و له غورنه د بندی سوا شیخ اسعد چه دوست و د امیر محمد سوری پر مرگ ی داسی ساندی وویلی په یوه بولله کی چه قصیده په عربی ده

وله فی القصیده

د فلک لیچارو نن وکړم کوکار
زمولوی هر گل چه نخاندی په بهار

هر غوټول چه په بیدیا غوړیده وکا
ریژوی ی پاڼی کاندی تار پتار

دیر غځوند د فلک څپیره شنډ کا
دیر سروونه کاته خاورو لاندی زار

د والمن لسره حول پر یاسی مرمی
د بی ورتلو دینی توی کاندی خونخوار

چه لمبر هدی زمری ربی ز نگلو کی
د اوکو بدی د اری تیرو جبار

هم ی عشقی سکنی د ال د ژو بلورو
رستمان څنی څغلا کاندی بیدار

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ملاوې نکوږیږې پغښتلیو
پیوه گردښت ی پر یاسې لېرمه
څه تیرې شه ظلم کاندې ای فلکه
پو یر تړلو لو زړکړي پزړه لړا یږ
هیڅ روغی ی په زړه نشته ستا له خوږه
له تیر یو دی او ښې څاڅې له اوریځیو
نه لاس و اخلې لخوره نه لورې
نه زړه وسوځوې په هیچا باندې
نه وصل کړې یې لیل مینه
ستا له لاس دې پراته ژړه بل نه گیروی کا
کله غوڅې کاندې مرا نزې دزړه گیو
کله تکې وا چوې پر نانه ولیو
کله غوږ ځوې وا لکن له ... پلاز ولو
زمو جیر زړه لو دنن بیا یو عشقي وو شته
پر سورلیو باندې ویر پر یووت لیاسه

د افلاک سېر و کا څه کا بې گزار
نه ی عشق نه لذی وی نه ی سپار
ستا له لاس نه ی هیڅ گل بلیه خوا
پر نتلیو اوسوی د غم نا تار
بیلوی په ژړا ژړ بین لیار
چیبي ژاړي یو رتې ور تې ستا له شنار
نه ملاکړې لبي وزلو له تزار
ای رنافت
نه بیا یوړې له گردښته له ملار
نه درملي تمپونه د افگار
هر پلو ته تپي زړه ونه یځار ځار
کله تیر باسي وگري هو بنیار
کله شیري کړې گریوان د غمنجي ځار
کله کنبینوې پیخاورو کې با دار
و دڅوبلله په دې عشقي هزار
محمد و الکن چه ولاړي پیبل دار

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو وار سوا سیر پلاس د میر شمنو
په سماوي ودان آهنګران و
د محمود دژو بلوسه پلاس کښیوت
تنګیا لیو لره قید مه بیده ده څکه
سر نهږی ی غوره ښاوره بهلویره کا
پدی ویر د غور وګړی توریمزی سول
ګوره ښاڅی رڼی او بنی لدی غزولو
نه ښځه زرغا د غزولو د بید یاده
نه ښتول بیا زر غرېزی بیلا سنو لو
نه له غرچه بیا راځی کاروان د مینکو
د پسرلی اوره تودی اوبنی تو بید
دا په څه چه محمد ولاړ له منزیه
نه منکاریزی ښځه سور د سور بیلتو
چه به ښجلیو په ښتا پکی ښند له
ښځه غور په ویر ناتار دوالمرنیه کښنوست
لاس د مات سه ای فلک چه د وکا

اشتقال ی وکړ قبر له بلوار
په تمکنده و بره درست جهان اوقار
چه غزنه ته دی باتلی په تلوار
سه دی والوتله سکته پردی لار
دنمر یو بیرکا یو کلدوی خوار
پدی ویر رنا تیاره سوله دبنار
دا کرونګی ساندی لی پښور بار
نده ذرکیو پیمسا دی کمتر
نه بامی بیا ضیده کا په کهنار
نزا دروهی غور ته بیا جوپی دشار
مرغلری به نیسان نکړی نثار
په ویرنه ی سر غور لتول سوګوار
نه څلیزی ښځه لمر پردی دیار
چه به پیغلو کا اتن قطار قطار
ښځه غور سو د جانډم غنډی سورا مه
محمد غنډی زمری دمریني منکار

ایمتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین زرگی فلک ولی لا دلاری — ای دغور غرونو پرتخه سنوی غبار
ځکلی ولی پیرین دلو پیر لوړی — لاندی باندی سره ورک (؟) دا شعار
په زمری غندی والکن ځی لجهان — په ټوک ټکری په نری باندی قهار
مبخ پتا ای محمده دغور لمر وی — په نری به ندوی ستا دعدل سار
ته پر ننگ دی ولاړ ینگ کبن مې سوی — هم به ننگه دیه ننگه کا ځان بجار
که سوری دتیگ ویر کاندی دیر مین سول — هم بو یا پری ستا پنوم ستا په تبار

پیجنت کبن د ده ترن زموږ واکمنه
هم پتا دوی دیر لور د غفار

ذکر د بنکارندوی علیه الرحمة په دغورو پوه سره پدی په شیخ کته متی ژړ رحمة الله علیه کښلی دی پکتاب لرغونی پښتانه کی په پتاریخ سوری کی دی په بنکارندوی بیشته دغور و او کله کله به پیغزند او بست کی هم او سیدلی پلاری احمد نومید او دغور دغیرو زکره کوونکو ال و بنکارندوی د سلطان شهاب الدنیا و الدین محمد سام شنسبانی بپادشاهی کی ځوژ او د درناوی خاوند و او هغه وقت په هغه سلطان پر هند یرغل کاوه بنکارندوی په شاعر او عالم سړی و هم د هغه سلطان په لښکر و کی و او هسی وایی چه بنکارندوی پیمهځ کی د سلطان محمد سام او سلطان غیاث الدین غوری

(c) ketabton.com: The Digital Library

دستایی قصیدی لړی په بوللی دی محمد ابن علی وایی په سبنه کښ ماده دلوللوغنت کتاب ویدی اوده هغه څوک می دغه بوللهٔ په د محمد سام علیه الرحمة ستاینه ده کښله

القصیدة فی المدح

پسرلی ښکلونکی بیا کړه سنګارون — بیای ولونل په غرونو کی لالون

مځکه شنه د ښونه شنه منی ښکی سوی — طیلسان زمرډی واغوسته غرون

دنیسان مشاطی لاس د مجید ودی — مرغلرو باندی وښکلل ښون

دغوټو لو جنډی خاندی وریدی ته — زرغونو ښوکی ناڅی زلمی جون

لکه ناوی چه سور ټیک په تندی وکا — هسی وګا نل غوټو سره پسولون

مرغلری چه اوروی د خونو لیه — پیڅلای سوه رانده خپاره د ښتون

زرغونو مځکو کی ځل کا لکه ستوری — چه پر هسک باندی ځلیږی سپین ګلون

سپینی واوری ویلیده کاندی بهیږی — لکه اوښی د مین په ګریوانون

هر پلو رغی والی بهاند خاندی — له خوښیه سروهی له سینګرون

هر پلو د ګلو وږم دی لوټی — تو اراغلیه له ختنه کاروانون

د مسیح په پو به مړو ژوندون بیا موند — پسرلی مګر مسیح سو په پوکړون

له مړو خاوروی آغلی ګلزار ولوست — وچ بیدیا اوغوږی کړه د جنتون

سری جاجی چه راښت کړ راښتګرو — ګیهځ چونی چه په بن وکا بوغون

پهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په برېښنا چه بنغ د چوښو لغوږ بيده سي
د زلمو تاپي راغلي دي پر جنب يو
د پو پلوځ سورکړي پسرلی دی
د هندارو په تير غزون سپين ډېر نګين دي
پخور ځنګ غوره ځنګ لغزلي ځګوند باسي
نند چوڼي پستايه د جنډيو هوږ سي
د تښنب د کهالد خټلي لمر دی
د بنډو او روي درست الوادو زغونکي
پزابل چه د بري پر نيلي سپور سي
نه مې شوک ځ تدري د مير ځمنو
د اسلام د دين شهاب د نري لمر دی
هره بلا چه دي پر هند وسنډير غل کا
په پسرلي چه ي تيزون په اټک وکا
نه به د ځمکې ښغندي روڼ ستوري په سنګ ځلي
ای سنګر
نه به راوني جګړن د سفيا پلوري

ای شاعر ای ښکار
تواپخندي سره پيو دي اشلکون
لکه سخلد غتي کاندي مکيزون
يو د بل پخاره اچوي لاسون
چه پڅ اوروبا ندي ځل وکالمرون
لکه شڼ باتي شنا کاندي سيندون
نند هوږ سم د سلطان لښکرون
د پسرلي په وعدو و دان لده رغون
له قصداره تر ديبل ي يو نون
بلا هوري د ميراني ګزارون
نه ي توري ته تهنيګبري کلک دالون
نور ستهان ي کړ رنا بيجا دون
رنوي توره نري په شهابون
خاره خاري تري سو للد زړون
کده شه پور ته سي لغوره د ير ميرون
نه به نري څوک د هند خپاره ښهرون

(c) ketabton.com: The Digital Library

به څوک زلمی د غور سره راغونډ کا
یو څاوند شهاب الدین دی چې وکا
په جو پو جو یو جګړن ی هند ته یون کا
نن پسینه باندې تیر یوې یرغل کاندې
څپان سیندې هم لړاره ایلا یې کا
پیهر کال اټک دده بند راغلی کاندې
پښتو نخا ښکلی زلمی چه زغلی هند ته
زرغونی ځني اغوستی وی دی مړونو
هر ګیهیځ چه لمر څرکیږي له ځا تیږي
که بریځ وی له غرمه وی که برمل وی
د شهاب جګړن به نه کښیني له غلو
زمری کله کابږی ځان له یرغلګریو
یا به جګ کا د بریو رنګي پهندکی
یا به وران کا بود تو تون د بمبهو
پر نا ادسی ته تل ددین شهاب

دداوس توري به چړی کا ځلون
په برلوری هر ایو اد ته یرغلون
چه د غور باد ار بیت وکا زغلون
په پرتم ی زمری ریږدی په زنګلون
پر اوږ و ویږی د غور یا نو بنه ایږون
غوړوی په ځنه و خپل پاسته سالون
نو آغلیه پیغلی کاندې اتڼون
بته بیدیا هم پسوللی وی ځانون
څو چه یونا د لویدیځه نځنه وون
که لرمل که لمر لویده له ترملون
نه به پریږدی دا زلمی خپل بهیرون
څوی نکامات متون ورمیږون
یا به پریږدی هم پدې چار سرون
یا به لسره کاندې پوهیږو ایو ادون
نوم د تل وه به د ریځ په ننګ دلون

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوارا هډو سی ستا په تورو د هند لوښه بد | شو چه نښت کړی له نمری بود تو لون

ستا پېر زیرمه د خاوند لوی ښتن وی

سور نو ستا بپرسته یونه څو چه یون

ذکر د زبدة الفصحاء ابو محمد هاشم ابن زید السروانی البستی رحمة الله علیه

په لرغونی پښتانه کښی سی حکایت کا شیخ کته رحمة الله علیه چه ابو محمد هاشم د هلمند په سروان په سنه ۲۲۳ هجری قدسی زیږیدلی او په بست کی ی لعلما او فصحا څخه لوستنه وکړه او وروسته ورپسی عراق ی پېلو طو د لیو اسمد څخه سمع وکړه او ابن خلاد چه څرګند و په ابی العینا سره ی په بغداد کښی عمر وند تیر کړل او له هغه دی د عربی بلاغت او اشعار و لوستل او په کال سنه ۲۹۴ هجری قدسی له عراق بیا راغی دری کال وروسته په بست کی وفات سو نقل کا چه ابو محمد په عربی او فارسی او پښتو شعرونه ویل او هغه وقت چه د ده استاد ابن خلاد د پېتر کور وند سو نو ده بهی خدمت کا او د هغه څخه بدی خوابه شعرونه په ادب کی د عربو او وریدل ابو محمد عربی څخه په پښتو د خپل استاد ډیر شعرونه هم را اړولی دی ابن خلاد چه یو ظریف او ادیب سړی و بیوه شعری درهم ستایلی دی او ابو محمد هغه شعر داسی په پښتو را اړولی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعر

ته هم بنده وې د دنیا کاندې چې ی وینه ... د خاوند پلاس کښې نه او درېمون
ژبور ور له ورځی د دنیای اروی ... ددرېم خاوندان تړ ی پوه نه
که درېم ی څنی ورک سوسی تلی ... پرېږی ی پېغور وی پیش ندو ن
که بیا ی سوځی ولو لی خلق وایی ... د دنیا ده ربتیا ینه له ډېر شتون
که بې ورلې وویی رښتیا خبره ... نور دوایی دا خو سوځی دی تیرون
سو درېم سند ی چې اله لوید برځه ... د درېم د خاوند برځای پر تمون
درېم ژبه د ده له څوک ژبور پیرون ... د ده وسله که څوک پکامنی قانون

نقل کا چه ابو محمد په پښتو یو کتاب کښلی وچه په هغه کښې د عربی اشعارو فصاحت او بلاغت بیان کړی وا دیوم ی و د سالو و نه هد

ذکر د عارف ربانی برهان الواصلین شیخ تیمن رحمة الله علیه زما پلار قدس الله سره لکتاب د بستان الاولیا، چه شیخ المشایخ بستان بریخ کښلی دی پکال سنه ۹۵۶ هجری قدسی دا سی نقل کا چه شیخ تیمن د شیخ کاکړ علیه الرحمة زوی و څلکه چه دی د غور بری څو اته و لاړ او هلته میشت سو لو خلق ی او لاد اوس پکا کړد کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشمیري خو یه اصل دوی د کاکړ اولاد دی او دتیمن رحمة الله علیه زامن او عابد او ولی و نقل کا چه کاکړ بابا لا ژوندی و دتیمن لغوره راغی او پیژندوب کښې د کاکړ بابا پیدندی وکړه بیا وروسته او په کهجران کښې واوسید او دعلاءالدین حسین شاه پرزمانه کښې وفات سو دتیمن بابا دغه شعرونه زما پلار له لبتان الاولیاء څخه نقل کول او ما له ده څخه واوریدل

شعر

گیهیځ زما دلمر څېره سوه زما پر کور دوینا ره سوه
د بلیتون ورځ توره تیاره سوه
زنغ سونا څاپه چه بیلتون راغی

زړه می لړی ویرنی شین دی پښه پښه زاره څه ناورین دی
زرغوت له او ښو می ساوین دی
پښول نولیږم چه تا خوان راغی

نه به بیایم نه به بیا راسی نه به تیاره شپه زما رڼا سی
نه به شنهی راته پیخلاسی
بلبلی پیری ی او س دیون غی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښښتن پاردې هیرې نه کړې　　آغلیه مخ چه پرې پانه کړې ی

اور بل دې پر ښبوډې وانه کړې

په ما د بل اور کړ ووڼ داغي

ذکر د کاشف اسرار عرفان شیخ بستان بړیڅ قدس الله سره العزیز　　زما پلار علیه الرحمة لقد ما ته روایت کا چه شیخ محمد بستان په قوم بړیڅ و په سنوراوک ی کور وه پلار محمد اکرم رحمة الله علیه هم د خدای ولی و او د سنوراوک راغی بلند پر غاړه په یوه کوډله کښې اوسیدی او د خالق په عبادت بد ... و نقل کا شیخ بستان له پلاره ډیر فیض و موند د په ځوانی ولاړ هندوستان ته او هلته په بنګاله پېښاور ګرځیدی او آثار د قدرت بې تماشا کول او هغه وقت چه وطن ته راغی په ۹۹۸ هجری ی د اولیاء الله په بیان کتاب د بستان الاولیاء کښې او زما پلار رحمة الله علیه د غه کتاب په سنوراوک کښې د حسن خان بړیڅ په کور کښې لیدلی و چه په دې کتاب کښې شیخ بستان علیه الرحمة د ډیرو پېغمبر اولیاء حالونه او کرامتونه او خوارق د عادات کښلي و او ډیر ډیر اشعار هم را نقل کړې و لسو رو شاعرانو او خپلو شعرو څخه د غه شعر ما خپل پلار له خولې وا وریدی چه د شیخ بستان رحمة الله علیه دی

شعر چه بدلې بولی

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکې مې څاڅي په ګریوان یو وار نظر که پر ما ‌‌ ‌ ‌ راسه ګذر که پر ما

دمینې اور دی زمانه کې ورپیت په انګار کینا ‌ ‌ ‌ ‌ بنې تار و نار کینا

خود به د ویلیږم چه مې زړه پر تا مفتون کینا ‌ ‌ ‌ ‌ ځان مې زبون کینا

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو ند نظر له پر ما ‌ ‌ ‌ ‌ راسه ګذر له پر ما

وکه نظر زما په حال چه پروت رنځور یمه تل ‌ ‌ ‌ ‌ یوپیر ناسور یمه تل

زړه مې څاڅي وینې سور یو بوخیل یمه تل ‌ ‌ ‌ ‌ په اور جلبل یمه تل

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر که پر ما ‌ ‌ ‌ ‌ راسه ګذر که پر ما

له درد سوز تل ناري اوغلبلې وهمه ‌ ‌ ‌ ‌ ګریوې سوځې و ...ه

یو آن مې چیرې نه آرام نه بیکا ونه دیم ‌ ‌ ‌ ‌ نراحت کړنه یم

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما ‌ ‌ ‌ ‌ راسه ګذر له پر ما

د خوږ بوز یم لحال ته ای باد را آګاه ‌ ‌ ‌ ‌ یې د بې وزلو همراه

د خپل غربت پروې بستان ته کړه د مهر سندس ‌ ‌ ‌ ‌ کړې له ګنا د ګوا بښ

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما

راسه ګذر له پر ما

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کرد امیرانو قصیدی شیخ رضی لودی علیه الرحمة پلوه سره به دی چه کامران خان ابن
سدوخان پښتو شعرا کښې په ۱۰۳۸ سنه هجری قدسی علی صاحبها التحیة والصلوٰة والسلام یو کتاب
ولیکلی چه کلید کامرانی ئې نوم و بیا دی کتاب کامران لکاب د شیخ احمد ابن سعید اللودی چه په
۶۸۶ سنه هجری کې کښلی او نوم ئې اعلام اللوذعی فی اخبار اللودی دی هم نقل کا چه شیخ رضی
لودی د شیخ حمید لودی وراره و چه شیخ حمید ملتان پاچا سو نو ئې ځینی وراره پښتنخوا ته ولیږه
چه خوښه خلق د اسلام دین ته را ولی شیخ رضی راغی دوه کال د کسی پخرو ګرځیده او هلته
ئې زیر مخلوق مسلمانان کړل نقل هسې کا نصر د شیخ حمید نوی ملتان کښې د ملاحده لاس ته ګو
سره کښیوست او لاره ئې تخذی د الحاد او اسماعیلی فرقی عقاید زده کړل او ګرځیدی
د دوی په اعتقاد او ملحد سو چه شیخ حمید رحمة الله وفات سو نو ئې پر ځای نصر کښیوست
او د الحاد ترویج ئې شوره کړی او قرامطه ئې را وستل شیخ رضی علیه الرحمة چه سو چه سلطان د
غزنی ته ور نصر ته ئې داسې پاره کې وښل او وئې ستوئ

پاره کې

د الحاد پلورد ئې تر پیل	ګروه دی زموږ وکوراوه (ردیف)
موږ روڼلی په نه یار نه	تا پټور وبتو راوه د
لرغون ولی ګرځیدلی	چه دی ګو بنی ایراده

امعنز

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخه گروه دی اوس آیه کم | چه پلرودی رناوه
لودی شاپناه د سپک سو | کډ سره ځو موږ د رناوه
لفر ند موبي له کهال | لودي نږيې په کاوه
زمونږ رغاوه شاله گروه | د ورځلوی پده رغاوه

شیخ احمد لودی هسی نقل کا چه لفر لودی هسی د شیخ رضی رحمة الله علیه عنه کوت دعا

دالحاد پیتور نورن سوم | زه لرغون خو ملحد نه یم
زما د بنده هسی تورا کړل | که ملحد یم د د بنده یم
له اسلام نه تر پلمه | تورانو تخه په تر ملیه یم
گروه می سخه لرغونی دی | اوس هم کروه پلر غونه یم
د اسلام پیر هسک په ظلم | د تورانو ته تیاره یم
دلودی ناوی سنتی یم | د حمید نه لوی کنهال یم
تورانی د بنن چه وایی | زه لرگروه په آیه یم
دای تور تاسی دره هوی | ز همومن شاسی په تله یم
د د بنو دیناوی معجزه | زه لودی یمه ځوزه یم

عفو الله الماضیین ورحمة الله علی الذین اعتصموا بحبل الله المتقین

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د مقبول ربانی شیخ عیسی مشوانی رحمة الله علیه هسی نقل کا خواجه
نعمت الله هروی نوسنه ی پښتون افغانی کښی چه په دوران د جهانگیر پادشاه
ی وکښلی چه شیخ عیسی په قوم مشوانی و او په دالمری سکونت کا او د شیر شاه سوری
په دوران کی ژوندی و هسی وایی چه شیر شاه ته خلقو وویل چه عیسی شراب خوری
کا شیر شاه خلق وګمارل چه ولاړ سی او د شیخ شراب وویني چه راغلل شیخ پخپل
کور ناست و صراحی او پیاله ورته پرانه وه خواړه ی د پادشاه سړی چه راغی وی ویل
ای شیخ په دی پیاله کښی څه خوری شیخ وویل راسه ته هم ی وخوره سړی چه صراحی . په کړه
په پیاله کی شیدی را توی سوی ولاړ او دغه حقیقت ی پادشاه ته بیان کا
نعمت الله کښلی دی چه شیخ عیسی رحمة الله علیه لوی ولی و او د خدای په توحید کی به
مشغول و نه په پښتو او فارسی او هندوی ویله د پښتو یو شعری دا دی

پخپل کار کړی پخپل انکار کړی || کله با د رسیم کله می خوار کړی
تخو تا دری په صفتو نو || کله می نور کړی کله می نار کړی

عیسی حیران دی پدی شیو نو
کله می یار کړی کله اغیار کړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د سلطان السلاطین سلطان بهلول لودی علیه الرحمة الله الولی

په مخزن افغانی کښی لیکلی دی چه ملک بهلول د ملک کالا زوی و په هندوستان کښی د سلطنت لوا هسکه کړه او د هغه ملک لودی طایفی تخت و. دی په هغه زمانی دی لودی تبر سلطنت ته پیښ شو ملک بهلول په سرهند د اسلام خان تر وفات راهسی استقلال وموند او تر جنګو په وروسته په دهلی خطبه او سکه ووهله پانی پت او لاهور او پا نسی او حصار او ناګوری د ملتان تر څنډو پوری وینول او د هندوانو د راجه ګانو سره ی سخت جنګونه وکړه او اته دیرش کاله ی په هندوستان سلطنت وکا او د دیر عادل او عالم پادشاه په کال ۸۹۴ هجری قدسی وفات شو لکه چه وایی

بهشت صد و نود و چهار رفت از عالم
خدیو ملک ستان و جهان کشا بهلول

د سلطان بهلول علیه الرحمة وفات په تند د جلالی قصبه کی و او محمد رسول ملا تو ان هوتک په خپل بیاض کښی لیکلی دی چه په هندوستان د بر ستی په موسم خلیل خان نیازی یوه رباعی انشا کړه او د سلطان بهلول پادشاه په مخ کښی و ویله

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعي

خمري اوريجئ ژاړي له پاسه   كوله بوغ كا بيلتون له لاسه
په سغه لوني كو هر بېخول ستا   دا مرحبا كا ستا زمونږ هواس

سلطان بهلول رحمة الله عليه په دا رباعي ولتو بره په جواب ى دا رباعي سمدستي وويله

رباعي د سلطان بهلول

ملك بزرعون كيرم په وركړه راسه   ګوره اوريجئ د داد له پاسه
خول مي د عدل به دروړون دى   جهان بزيب موى زما له لاسه

ذكر د خان عظيم مكان خوشحال خان بيګ عليه الرحمة

محمد رسول هوتك پټخيل بياض ىى كښلي دى چه خوشحال بيګ د شهباز خان ختك زوى و چه په سنه ۱۰۲۲ هجري پيدا سو او دا خان خو امير ىى او غښتلى و خوشحال بيګ خوکال په هندوستان بندى و او بياى له مغولو سره ډيرى جګړى كړى او دا اورنګزيب پاچا سره ى ترمرګ دښمني وكړه او په دغو تاوګښني مرسو نقل كا چه خوشحال خان بيګ د ختكو سرداري كړله او هم ډير زامن ى درلود چه لوى شاعران و او پخپله خوشحال بيګ هم د غزلو ديوان لرينده چه دده

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعی

خمری اوریځ ژاړی له پاسه — کولېږ باغ کا بیلتون له لاسه

په سعه لوني کوي بېځول ستا — دا مې حيا کا ستا زمونږ حواس

سلطان بهلول رحمة الله علیه په دا رباعی ولګوله په جواب ی دا رباعی سمدستی وویله

رباعی د سلطان بهلول

ملک بزرګون کړم په درګه راس — ګوره اوریځ د داد له پاسه

خول می د عدل به درو رون دی — جهان بزیب موی زما له لاسه

ذکر د خان عظیم مکان خوشحال خان بیګ علیه الرحمة

محمد رسول هوتک پټه خزانه بیاض کښلی دی چه خوشحال بیګ د شهباز خان ختک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ له هجری پیدا شو او دا خان خوا مرنی او غښتلی و خوشحال بیګ څو کال په هندوستان بندی و او بیا ی له مغولو سره ډیری جګړی وکړی او د اورنګزیب پاچا سره ی تر مرګ دښمنی وکړه او په دغو تاوګښتی مرسو نقل کا چه خوشحال خان بیګ د ختکو سرداری کړی له او هم ډیر زامن ی درلود چه لوی شاعران و او بخپله خوشحال بیګ هم د غزلو دیوان لرلید چه ده

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه ډېر ښه دي او ځله ځله هغه هم په شعر وايي او قصايد هم ډېر نقل کا چه خوشحال بېګ د مغولو په بند کښې وو او په ده رنتهمبور کوټ بندي و ښتانه ختکان ولاړل او ده ته يې هغه ښه ښيګاڼې راوړې ست اورنګ زيب ښو ښه خبر شو چه دی خپل وطن ته راورسيدی او هغه پادشاه سره ی جنګونه وکړل د خوشحال بېګ دلې اکوړي خوميزي او هغه ختکان پراته دي پښتنو خوشحال بېګ عالم او شاعر پيژني سو روايت کا چه خوشحال بېګ هدايه په فقه کښې په پښتو راواړوله او ډېر کتابونه ي ولیکل او په کال سنه ۱۱۰۰ هجري وفات سو محمد رسول هوتک په خپل بياض د خان عليين مهان داسي شعرونه کښلي دي چه زه ي هم په دې کتاب نقل کا نم

غزل

بېلا ته لمانه مي ستړګې په خانه شي
چه خبر دي د راتلو د بانه وشي

ته خو اوس له ما نه ولاړې مرور شوې
دا ځما ياري وهم ګنده ن پېزه دشي

چه ديدن د محبوب وکړمه تازه شم
لکه بنت په باران سره اوبه شي

کوره تارابندي کومي کوډي وکړي
که به پېښو درځي دروهم زړګي نه شي

بېدار مان د هغه وقت يم دريغ دريغ
که د زنې سېب ي بيا د ما پخوله شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل یار د جدایي سبب کار دی
لکه روح چه له وجود د بیا تله شي

بخته بو به مدد بیا راسره وکړه
چه پیغمبر کښ می بیا تللي یار اوده شي

د خوشحال سلام پوا ړو حبو یارانو
گندی بیا می پلید و مر ړ نو بند شي

وله ایضاً

که مسجد کوري کندیس
وار یو دی نشته غیر

یو می بیا بوند په بهر ډو کښ
چه می وکړ د زړه سیر

بند خای په سیر گرزم
چه تر منر سیدبی طیر

خوشحال یو دینی خوشحال دی
ورند ورے دی غیر ونږیر

ومن رباعیاته رحمه الله

چه مرمناک دی یا ترسنده وی
یاری له ور سره ورانده وی

د بد دیر بیر دی یه تنگ د بلا ته
بتر تر دا نه شکم بنده وی

وله ایضاً

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښيار بېلېږي په ورمو لوړيا ته کا — ورمو ندوايم له څوک مخ راته کا

محتاج د لوړو بوړو نغري شي — سري چه خپله کتوه ماته کا

ذکر د زرغون خان جنت مکان چه په قوم نورزی و روایت کا

دوست محمد کاکړ په خپل کتاب غرغښت نامه کښې کښلي دي چه زرغون خان د نورزاد
نورزي واو په کال ۸۹۱ سنه هجري مبارک ولايې هرات ته او له سعد خاني عراق
او خراسان سفر وکا او ډاډ او ډېر بکو پچنګوئي زرغون خپله ره سند مسروانه وغيرت
په شيباني خان سيستان ته ورسيدا نو زرغون خان له ده سره جنګونه وکړن
چه داوړ بکو لښکر ډېر و مړه ل دوست محمد کاکړ [illegible] نقل کا چه په ۹۱۲ سنه هجري
زه ولايم هرات ته په لخوا کښې مې د ملا ايوب تيمني تخلص د زرغون خان د
غزلو او شعرو ديوان وليد چه اوراق ئي وپشيمير دري سوه هم د دوست محمد کا
روايت دي چه زرغون خان ډېر ضعيف سو او په ۹۲۱ سنه هجري په ډېر اوت
کښې وفات سو دوست محمد کاکړ په خپله غرغښت نامه کښې دا لاندې دوه چه
مثنوي د ساقي نامې دي د ده له ديوان د اشعارو نقل کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثنوی ساقی نامه

ساقی پاڅه پیاله راکړه
سرور یار می پخلا کړه

اوبه توبې په لنبو کړه
اور می مریدی اوبو کړه

پسرلی سو غنچه گل کا
زلفې تاوې د سنبل کا

بلبلان شور و فغان کا
کمپیدت پگلستان کا

زاهد و ژړی صوبحی څخه
شراب پیرې میخانې څخه

هر سړی پمیو مست دی
دی بهار کی گلپرست دی

پراغو کښې سری منبې دی
د غنچو لو تند ارک دی

جهان ټول سور او زرغون شو
ویچ راغه ښکلي گلون شو

سړي ټول شور و شغب کا
یارانې کاندې طلب ده

بهار وقت د یارانې دی
ښه موسم د پیالې دی

لو ساقی پاڅه بهار دی
نن ژوندون سبا رفتار دی

دنیا پاته موږ بخو نه
تو ږو خاورو کښې به یو نه

پیمانه د ډکه لرمې ارژه
بزم تو د په پیالې کړه

چ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه یو دم سمه آزاد — تا بناد زړه می سینه بناد
ساقي یا څه وقت د مل دی — په جوشش کی خم د مل دی
وقت د میو د لیشو دی — د پیالو د ډکیدو دی
سغه څوک اوس د پیجوړ دی — چه ی جام تش شلوړ دی
مستان گرزی په باغو لښتی — مستي کاندي په باغو لښتی
لاس پلاس دی یارانی کا — یو په بل ناز و نخری کا
مجنون وصل له لیلا دی — د جمال په تماشا
نه غم شته نه بلیتون شته — نه هجر نه فکر خوت شته
تر تاو لرزمه راسه — ساقي یو کړی مجلس سه
ما ته جام د ریل ولوره را — چه یو تش می د زړه نور را
او می بل د زړه یکور کړه — لسهر جیا هر څه ی لوټ کړه
په بل څه نوی الفت دی — ستو له مهر د محبت دی
ستول اخلاص دی او صفا دی — تیاره ورکه سی رڼا دی
له زړه کم غش او دغل سی — جهان ستو له گل و مل سی

ساقي ستا مهر مطلوب دی — نو بهار ځکه مرغوب دی
ستا لوری پیرزو نوی — نو بهار به په څه بند وی
څو نه به نگار رنگ د گلو — بې مستیو بې له ملو
نه به بزم پشور تود سی — نه نغمې نه به سرود سی
جام به تش د آرزو سی — ورک به بهر او پیرزو سی
لو ساقي پا څه بهار دی — بزم تا له امید وار دی
یاران ناست سترگي ځلو دی — ستا د جام په امید نوز دی
تر هغه راسه عنایت کړه — بزم تود د محبت کړه
سرو ملو څخه ډک جام کړه — د یارانو ی انجام کړه
چه سوری بزم همي تود سی — در نگالو غوږ و سرود سی
د جهان ویر و غم هیر کا — یو دم بند په عشرت تیر کا
په په مخ کی موبلیږ دی — لجهان سبا یون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر دالله تعالی پیرحم لوی مرد دوست محمد کاکړ علیه الرحمه   د بابړ خان زوی وچه د
کاکړ بابا دزیارت دپاره پیکال سنه ۹۱۲ هجری ولاړ هرات ته او بیا چه راغی بړ دوب شه
پیکال سنه ۹۲۹ هجری ئی یو کتاب پښتو نظم کړچه لوم ئی دی غرغښت نامه داکتاب
په ماولیه کی شیرین ښیتو نه په مثنوی لری او د غرغښت بابا قدس الله سره الکریم
حکایات دی او لرشتینو خلقو ی روایات راجمع کړی دی دغه کتاب زما پلار
په لوړ کښی میندلی وا او زموږ کرهول کښ موکو چینیوا او زیو په سبق لوست
دوست محمد علیه الرحمه چخپل کتاب کښلی دی چه زما پلار بابړ خان هم یو کتاب مشعر
کښلی وچه لوم ئی و تذکرهٔ غرغښت هغه وقت چه بابړ خان وفات سو او
زه پیرکور نه وم هو هغه کتاب ورک سوی وا او چا ضایع کړی زه چه راغلم
دخپل پلار په ماتم سی ویرجن نسوم لکه چه کتاب ورک و مانو د هغه کتاب
خبری اوریدلی او په وار و وارو ویلی وی او هم می یو څه لاهغو تحفه پیاد وی
نو ما پر خدای تو کل وکا او هغه قصی او روایات می بیا په شعر و ویل خدای
تعالی جل شانه دی زما پلار سعی مشکوره کا   سی وایی کښونکی دادی
کتاب عفی الله عنه چه ما د غرغښت نامی تحفه دغه حکایت را نقل کړی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکایت لہ عزعنبت نامی

لہ ښیکا نو روایت دی
هسې تولګه حکایت دی

نور محمد کاکړ راوی دی
چې ی فیض تل جاري دی

دښیکو نو له خولې وایي
چې عنبت ی راته ښایي

چې کاکړ یو ښه زاهد و
لوی څښتن له تل عابد و

تل تر تل سې عبادت کا
پر دې لیاري ریاضت کا

شپې ی رڼې په لمانځو وې
په ژړا و په ناډو وې

ندی خوب ندی خوراک و
عباد ت ی ژوند و زواک و

چې به کښېنوست په لمانځه
یا به کښېنوت په ستاینه

ورځ ی تول په قعده وه
شپه ی هم یوه سجده وه

تل ی سیر دلاهوت کا
په یوه ګوله دی قوت کا

غرق به تل په ذکر الله و
هر ساه او هر ګړی ه و

یو د شپې دی عبادت کا
سر ګناه ی ندامت کا

سړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

منزگی پښتی سوی له خوبه — په شپو شپوی د ویښتو

هسې خوب ی و لید گرانه — په غرغښت ښمې ښتها نه

وایې ای کاکړه و به — لتا خوښ یمه ښکلې یه

ستا قدم زما پر سر ردی — ماسوا کښې دی قرار دی

پښه و ورځ دده لما نځنه — د ښځې عبادت کړه

وې پاته لتا نور دی — شپې اوورځې د پکور دی

خو جهاد د کره پر تا فرض دی — وا هم ستا د غاړې قرض دی

یوه ورځ جهاد افضل — تر ملو کلو لما نځل

ځوک چه تل لمنځ وروژه کا — په جهاد بدی پورد کا

طرې شره د دین همدادی — بیا خدمت د خلق اهددی

لتا پاته دواره دنیه — ځان خبر کړه بند لدد نیه

توره وا خله مجاهد شه — د لوی خدای د دین قاصد شه

د خدای نور پر جهان خپور کړ — دا خدمت ی پخان پور کړه

چه د بشپړ عبادت سي | ځان د خلاص له معصيت کي

چه له خوبه ويښ کاګړ سو | د غزا پر خوا روان سو

زغږه غول يې آراسته کړل | د غزا عشق تيره کړل

هرات خوا ته په تلو تلو سو | د سلطان غياث لملو سو

ويکړه هورې جهاد ون | د سلطان مل شو پهلون

څو هورې تر دنيا تير سو | د غازيانو پيتول شمير سو

چه يې هلته هم وفات سو | نبع پيښاورو د هرات سو

ميره هسې ژوندون کاندې
مړې د خداى په رضا باندې

ذکر د محبوب سبحان عبدالرحمان عليه الرحمه   محمد رسول هوتک عليه الرحمه

محچل بياض کښې هسې کښلي دي چه عبدالرحمان بابا په قوم مهمند و او په پېښور ې ژوندون کا پلار ې عبدالستار نومېدی او په بهادر کلي ې ديره وه عبدالرحمان بابا په سنه ۱۰۴۲ هجري پيدا سو او له ملا محمد يوسف يوسفزي څخه ې لوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکا او له مغه ځخه ی فقه او تصوف زده کړل او بیا ولاړ کوهات ته هلته ی هم
سبقونه ولوستل او بیا عالم شو په ځوانی ی دنیا پریښوله او اکثر به په غرو گرزیدی
او کله به ولاړ د هندوستان پر خوا او د خدای عبادت به ی کاوه د دنیا په کار و به نه
مشغول کیده ی عبدالرحمن بابا یو عالم ربانی او عابد سړی و او ډیر شعرونه ی د خدای تعالی
جل جلاله په محبت کښی ویل او په پښتو کښی به رحمان بابا مشهور شو په ۱۱۱۸ سنه هجری
وفات شو خلق ی تر اوس د پیښور په هدیره کښی زیارتونه کا او دده شعرونه لولی
د رحمان بابا د بیتو او غزلو دیوان ستر او ډیر ډیر پیدا کیږی هسی وایی فقیر محمد
هوتک غفرالله ذنوبه په ظل الله پادشاه جهان شاه حسین کتابان و استول او
له پیښوری د عبدالرحمن بابا علیه الرحمه د دیوان نقلونه راوړل او په قندهار
کښی علما او زاهدو وکتل او اوس ډیر دی فقرا او د خدای دوستان د عبدالرحمن با
شعرونه ډیر لولی او خوشحالی او عام خلق فالونه پر گوری حتی چه پنځمنی هم دا
کتاب ډیر وایی او خدای تعالی دده په وینا کښی هسی برکت ایښی دی چه د هر خور ځن
زړه دارو یه کا او هر غریب او محتاج مستغنی کا زما پلار هسی نقل کا چه په
قندهار کښی د رافضی گرگین خان جور و ستم تر حد تیری وکا او خلق د خدای هسی ځنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ذات رسول چه سپرګ خو بښ سول نو دوی په کوکران کښې مغفور رحمانی برګزیده صمدانی
حاجی میرخان هوتک سنبالم خیل ته ولاړل او له هغه دی چاره دکار طلب کړل او ټولو
او دیل سر دول په دی وبی بخصی کړی هغه مغفور ریوه ورځ ترما ښامه له نورو پښتنو
خانانو او مشرانو سره مصلحت وکا او هسی ی ترون وکا چه ظالمان مړه کړی او ځانونه
له جوره ظلمه وژغوری په پای کښې حاجی میرخان علیه الرحمه دویل راسی چه محمد عبدالرحمان
بابا قدس سره هم ویو پښتو چه د ده دیوان ی خوص کا هسی شروند و بیت

زده مکتوب غندی په پټه خوله ګویا یم | خاموشی ځما تیری کا تر غوغا ځما
کښت د عشق په تو ده زړه کله امان چری | سمندر بویه په زیست کا په اورا ځما

دغه بیتونه ی ولوستل هغه مغفور حاجی اولس ته وویل چه د ظالمانو کار تمام دی
ما اوس د ستی خاموشی بهتره ده لقوله به په پټه خوله دا کوښښ کړو چه ظالمان
رسی چه مناسب وقت راسی نو بیا زه پرتاسی ابنغ وکړم هغه وقت باید ټول تیار ریو
وظالمان له وطن وباسو نقل کا چه یوه میاشت وروسته جنت مکان حاجی میرخان
د اولس میران او خانان راوبلل او په دما بجدی جرګه وکړله او ټولو په قرآن قسم
وکا چه دګرګین خان ظالم له جوره ځانونه خلاص کړی په دی وقت بیا حاجی

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرخان مغفور له رحمان بابا تحفه دا بیت ونده وته ستل — بیت

په اسمان می رخ بیت کړی پسیاب و | خدای و ما و ته ښکاره کړی بغدمر
چه رقیب را ته تړلی یړ نخیر و | نیول حبیب را باندی پراننت هغه بیا
پو حال ی منت بار ادمی رحمان | په صدوف کښی د خپل تنشه د لوی بیا

نقل کا چه د خدای په قدرت د غه ورځ پر اسمان اوریځ هم وه چه حاجی میر مرحوم
دا بیت ولوست بغد کړی لمر ښکاره سوا وریځ ی له منځه بسته سوه خلقو هم دغه
یو الهی مدد وکا نه اوبیا نو جنت مکان حاجی میرخان خاتمه ووییل دادی د
خدای تعالی مهر او لطف هم زموږ ملګری دی اوس نو وقت دی چه توری ندیکه
وکاږو او کانو ن له د ښمن و ژغورو بغد و چه په ۲۹ د ذیقعده الحرام ۱۱۱۹
هجری اوس قتال سول او د جنت مکان حاجی میر په مرد په قند با ورسنو تل اد
د ښمنا ن ی قتال مړه کړل اوس به نو کاتب الحروف عفا الله نو به د عبد الرحمان
بابا شعرو ن را نقل کا

غزل

زه دا هسی دیوانه د مجنون چا کړم | له رواج له رسوم بیرون چا کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو بیم چه د اچاری پما ترک ه | لیونی د خپل شاه په افسون یم لرم
لومی سترګی لوم با نه لومد غمزه د | دوب هسې شندی تچاک پخون یم لرم
توان توفیق نو د فتنو راتخی ندو | په فتنو د روسترګو مفتون یا لرم

رحمان هیڅ لیکیله کانه خبر نوم
په داسې ننه زبون او محزون چا لرم

ذکر د شیخ الصالح محمد صالح رحمة الله علیه — سبب وایې کاتب د دې کتاب محمد چه ملا الله یار الوزی په تحفة صالح کښې کښلي دي چه شیخ محمد صالح په قوم الوزی و په جهلک کښې او سیدی او عابد او عالم و چه وقت کی په بدو تېر او ه او د خلق مد ارشادی کا نقل دی چه شاه بیګ خان د قندهار صوبدار شیخ محمد صالح د غوښت چه کابل ته ولاړ سی او هغه حلقه ته فیض ورکړی او په تدریس د علومو طالبانو ته هدایت وماشیخ محمد صالح ورته وکښل چه مالطمع د عزت نشته او په دنیا پېښتی ګ نغواړم زما داسې مقصد دی چه دنیا ماته داسې نه چه زه ولاړ سم د دنیا پسې کړ زما عزت عزاری ما پرېښې ده او په دنیا پسې څې مه مسافر کوه چه د غه خط ورسید د شاه بیګ خان ته هو ویل زما سم شاعزت مقصود و نه بی عزتي سبب وایې محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ملا الله یار د شیخ پیشامد و کیښ کتاب په محمد صالح ی نوم د پښتو کتاب کښې
د شیخ شیخ علیه الرحمه احوال او خبرې و کښلي او د دواشعارې یکښ ضبط کړل چه له شیخ
محمد دا غزل دی په شاه بیګ تندی کښلي

غزل لشیخ محمد صالح

دیلي دینې فیض هر سبا وړم | بېهوده منت دولي د نور چا وړم
په اشنای دشپې نا څاپه پلاس کښیوت | روغ ان ذره یکوټل پیتلی پیما وړم
یره دنیا له تیرشوک د دنیا کې | زه د مشغول پیا زار و ځار د عشق سودا وړم
دیلي لیدل د رب په بهانه کې | خزانې کړه دي مل جهان پشا وړم
کریز تخت ی دسلیمان سور کړی سری | عاقبت خاوروته بند عمل پیشوا وړم

بیلا عشق خوشحالي پرما حرام
زه صالح کړ بیه خوله خوبي پیزړه ژړا وړم

غزل وله ایضاً رحمه الله

په پیزړه ی غنچې خرخ سی د چېتمانو | روغ به نشي پدا ورد لیبیا نو
په لوړ ی لرنحه خلاص پیزړه رنځوروی | داد زړه دارو به ن دیکره حکیمانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر بیا چه حبیب دی هم طبیب دی | کارسازی کا د خوارانو رنځورانو
هیڅ اثر یا باندې نکا نه عالمه | مبدویل درو ګوهر د ناصحانو
نصیحت زړه څواړي ره پټه نسته لوځوړک | زړه می ویړی په منګولو خوبرویانو

که صالح غندی د زړه په وینو پایي
لوز دولت په دنیا نشته طالبانو

ذکر د مقبول ربانی علی سرور قدس سره الولی په تحفه صالحین کښی راوړی

چه شیخ علی سرور شاه موخیل لودی وو چه د هندوستان پټهان کی دیره واو خاوند و ذکر اما تو
او خوارقو چه خلق به هر کله ځنی لیدل په مخزن افغانی کښی هم نعمت الله هروی وایي
چه شیخ لوی لوی کرامات ښکاره کړل او خلق به ورګره هیدل په تحفه صالح کی راوړی
چه شیخ بخپلو مریدانو ته هدایت کا او وعظ و ند او د سوالونو ابوند بری ویل او د تصوف
مشکلات به ی حل کول یو ورځ سوال ځنی وسو چه پیس ترا هر لحظه مرګی رجعتی است
مصطفی فرمود دنیا ساعتی است څه مقصد لری زموږ مرګ و رجعت کله دایم او
مستمر دی او که دا مرګ و رجعت دایم او مستمر وی نو به حیات بعد الممات
متعدد سی او د تناسخیانو عقیده به سی سیخ عارف ربانی سی جواب ور کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ذات ماسوا دی لدبلنه ذات د اسما ثابت دی او بدن متحلل دی بیتی دا یی
اَنتَ اَنتَ لااَبیلانِکَ، فَاِنَّ یَومُکَ فِی التَحَلُّلِ وَلَیسَ عِندَکَ مِنهُ خَبَرٌ فَانتَ وَراءَهُ اشیا،
دغه مرگ ورجعت بدنی دی نه ذاتی او هر کله په تحلل و موند سابقه ذراتو لوی پر ځای د یری
لاحقه ذرات او همدغه تجدد دی په دنیا عدم تحقق ثابتوی او هغه چه مصطفی علیه السلام
وویل اَلدُّنیَا سَاعَةٌ رشتیا کوی په تحقه صالح کښی د عارف ربانی علی سرور لودی اشعار
دی په دا غزل ځنی را اخلم

غزل لعارف الربانی

محبت پیاله می نوش کړه پیچا زکی | د حق نور و یم پسترگو دایا زکی
درست وطن رانه دریاب شو بی دیدن | دیدمی منتی مگر خدای می سبب ساز کی
که زه می شم هم لګور کړم سر پور تر | ناګهان چه می دلبر پور ته آواز کی
د می سر غوڅ د رقیب پتیره تیغ سی | هم به څم که څه دلبر غوښت پیمهر و ناز کی
زه و یار ملا ما ناست ولیوله بله | پر غماز د باری کا ښی د غم ساز کی
ګران بلیتون به د هغو مینو وینه | چه تل ناست وی ځای ت کی سره زار کی

ای سرور غمازان شوه بی حساب
پاک الله د صورت تش بی مغز پیاز کی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوبمه خزانه په بیان د پښتو شاعرانو چه زموږ معاصرین دی غفرالله لهم

ذکر د انشای بزم آرای ملا باز توخی   ملا باز توخی په الغزکښی اوسی او په

اصناف د اشعارو کښی استاد دی غزل او رباعی وایی او د شاعرانو ابنا دی او زما

په محمد هوتکیم همراز دی ملا چه قندهار ته راسی زموږ مجلس پیتودوی او یاران د ده

له لطافت د طبع ممنون   ملا باز مبادی د علوم و رسمی او په فقه شریف کښی تیار دی

له منطق او حکمت لولی او خپلو شاګردانو ته دی درس ورکوی دمحمد په ابتدا د ځوانی

تللی و او په هند دستان ی له استادانو لوست کړی

لطیفه

ملا له ملاست ملا باز راغی او په قندهار ښی زما میلمه سو د ستی ما چرګ حلال کا

او طعام می تیار په دسترخوان راغی ملا باز سبی شعر وواید

شعر

پر لوړ د ی زړی || د باز بر ضه یو چیچی دی

د باز ښه رګی دمر ځښو || او سی می بس ا پینکی ورځی

ما ژر جګه سپین دی هم حلال کا او د میلمه میلمستیا ترمی پوخ کا دا هم له

ده بلو ځنې ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدله

راسه پر ختنګ راسه لیلی تر می نږدې سه لدل | بیهده زړه می چه می ونه تخمی پیخو به زړه ګو
راسه پر ختنګ راسه لیلی ولی لماکړی بلیتون | دا ستا لعمدې زړګی دی پیر دینو کللګون
که پرخو تنبتم نه پریږدی می ستا د عشق شواخون | زه نخلا ئیږوم لعنا ز یدلیږد نه پتیل
راسه پر ختنګ راسه لیلی چه د پیرزه لم ملهم | دا ستا پر عشق کی می ترشا کا ده بیا داړه غم
حساب کتاب مجال می واړه کا تا مینی برهم | لا رو رز نسته چه د کښیوم درنو یکو کل
راسه پر ختنګ راسه لیلی چه د پیرزه کم بوری | کجل دروا خلد دوارې ستر کی به زړه د هم زری
لیدل به ستا دمخ کوم اندېښنی نکم نوری | پکار می ندی ستا دمخ د جنت زیری ګل
راسه پر ختنګ راسه لیلی چه سره وکړو خوالد | پر تا مین یم بی لتا می نسته هیڅ اندېښنه

زه د غره باز وم تا بندی کړمه قفس کی پر شد
یو وار می خلاص که چه بیا زده کړم د وزر خیروول

ذکر د افضل السلاطین ظل الله فی العالمین شاه حسین لازال ظلال سلطنته من مفا
المسلمین پادشاه محمد ظل الله شاه حسین بنا لم خیل مرتا د معفور جنت سان د
میرخان زوی د ـ چه اوس پیخو اسی لبن پادشاهی ه او پښتانه ی پیوری آ ـ
پادشاه عالم پناه په ۲۳ د ربیع الاول په ۱۱۱۴ سنه هجری پیـ ری لبن د کلات

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدا سو هغه وخت چې حاجي میرخان د بیت الله ادا اصفهان سفر وکا پادشاه ظل الله کوچنی و
اولاد اعلم علما ملا یار محمد هوتک ته ی درس ولوست او تر دوولسو کلو پوري د عمر ی
د فقه او تفسیر او منطق او د بلاغت کتب ولوستل او په قندهار کې له ډلاري مصالح
د امور تر ډه کړل او په جنت مکان حاجي میرخان په ۲۸ د ذیحجة الحرام سنه ۱۱۲۷
هجري په قندهار کښې وفات سو پادشاه ظل الله ثور لس کلن و او د خپل مشر ورور شاه محمود
خان سره و میر عبدالعزیز چه د حاجي میرخان ورور و په پله مرګ د ورور په قندهار کښې
مشر سو خو داوس رعایت ی کم کا څو په سنه ۱۱۲۹ هجري د شپي د ناسرنج له قصر له
بام خطا سو او راولوید مړ سو د خپل عم تر مرګ وروسته میر محمود په قندهار کښې
پادشاه سو او د سیستان او کرمان پر خوا ی لښکر وکا په سنه ۱۱۳۵ هجري چه د
اصفهان د ضبط د پاره د لاره په قندهار کښې خپل ورور پادشاه ظل الله شاه حسین پادشاه
کا او د قندهار او فراه پادشاهي تر غزني شاه حسین ته ور کړله او د لته لو غلجو ملکانو او
خانانو او مشرانو شاه حسین په خپله پادشاهي ومانه او خطبه او سکه ی په نامه مبارک
جاري سوه شاه حسین ادام الله دولته د ډېر زور او مشهور پادشاه دی د رعایا
په دادرسي او د داد خواهانو فریاد اوري د ظالمانو لاس کوتاه دی او رعیت آرام دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه عالم پناه دربار کښې نور علما او صالحان لا ډېري افضل العلما ملا یار محمد هوتک
چه د پادشاه استاد دی لوی عالم دی په فقه کښې ی کتاب مسایل ارکان خمسه کښلی
دی بل لوی عالم د دی عصر چه د پادشاه ظل الله تر ظل لاندی ژوند کا د قندهار جامع
امام ملا محمد یونس توخی دی چه د ملا محمد اکبر فرزند دی او د علومو تدریس کا او کتاب
د جامع فرایض ی کښلی دی په پښتو او بل عالم جامع الکمال ملا زعفران ترکی دی چه
مدار المهام او صدر الافاضل دی او د پادشاه ظل الله کین لاس دی او د محمد چه د
پادشاه زوی دی استاد هم دی ملا زعفران په حکمت او ریاضی او طب کښې استاد دی
او ځه ستد زعفرانی ی په حکمت او طب کښې کښلی ده دا کتاب ما هم لیدلی دی او مطالعه کړه
د پادشاه ظل الله شاه حسین په څنګ کښې مړینی دی او په مینو لو د ما لکو کښې ګرندی د
غلجو طوایف تر غزنی پوری د ده پادشاهی ځی او په ابدالیو کی تر سیستانه او هرات
حکم کا په ۱۱۳۸ سنه هجری شاه حسین لښکر کا او د بهادر خان په سالاری ی
د شال او بوب ولایت فتح کا او په کال ۱۱۳۹ سنه په ځله پادشاه ظل الله تر
ډیره جات فتح کړل او تر ګومل ی ضبط کړل او س په دغو ټولو ځایو ده سکه جاری
ده او حکم ی ساری پادشاه عالم پناه په ارګ کښې د قندهار سخه قصر چه نارنج باغ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلند یي شو . په هغه ورځ دربار کا یک تب خانه کښې او په مجلس کښې علما جمع کیږي او شعرا او فضلا
لیتر لوي زما محمد هوتک کاتب د دې کتاب هم په دې مجلس کې یم او د پاچا شاه ظل الله اشعار
او ابیات پښتانه کاتب هم او کتاب د دیوان ي مرتب سوي دی کله په پښتو اشعار وایي
او کله فارسي نثر بي نثر هم ميل کا او ~~کتاب د دیوان~~ استاد العلما ملا یار محمد قندي قرات کا
په سهو و سقم تي زایل کا او د پاچا شاه په اشعار وکښې لږ سهو لیده شي او علماي رتول
په براعت او فصاحت قایل دي او سماع ته مایل هسې وایي محمد کاتب د دې کتاب
په یوه ورځ د پاچا شاه ظل الله په قصر کښې مجلس و او فضلا او علما سره راتتول ناګاه •
حوال د سوبې قاصد راغلی دی او پیغام يی لادلیري ځای راوړی ملا زعفران
د باندي ولړ یوګړي پس په مجلس ته راغی او زیري د فتح د شال او د پوب ئي
وکا او د اجنبو ږ مي عرض کړل

بیت

صین پاچا شاه د ... ننداره کوري — چې ي فتح په ښکر و ... و ب و شال کا
د ازیري ي را وړي دي حضور ته — نو زعفران انعام پر سر زعفراني شال کا

شاه عالم پناه زر زعفراني شال ورکا او په دغه مجلس ي لترلو حاضر یو ند شالونه
ښتل او د پاچا شاه په انعام سر بلند سول هسې وایي محمد کاتب د دې کتاب چه

د

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه جهان پناه اشعار ډیر دی او دوی دوال د ر ل خوږ دی دلته یو غزل نقل کوم چه د
مجموعه د کلام امول ملوک غلام خان خوښ

غزل شاه حسین دامت سلطنته

بلیاند دی د غمو پیچیاو مجبور کړی یم | په تیاره کی د هجران ئی تا دور کړی یم
بیلیاند دی بی حس او شکی راخیری کړی | تا د فکر په گرداب کښی تل غبور کړی یم
د فراق پیری می مبهوت و مری تر | په جهان کښی رسوا لکه منصور کړی یم
په وصال دی ما یم نابا دیمه د بری | د بلیوکي فکر په زړه کښی ناصبور کړی یم
د باډغ عشق می و خوړه پیځگر کښی | غمازانو په غمزو غمزو مهجور کړی یم

خلق یاد زما د عشق په لیونو کا
زه حسین محبت هسی مشهور کړی یم

ذکر د شاعر شیوا بیان محمد یونس خان هسی روایت کا زما تر بوره رحمت شوک
چه په سنه ۱۱۳۰ هجری پیښور ته تلی وم ، هلته می پخیبر کښی محمد یونس خان شاعر
شیوا بیان ولید او دده اشعار می سماع کړل محمد یونس په د غند تال لویرش حسن توان و
او په قوم موسی خیل و چه پلار ئی نور محمد خان له موسی خیلو څخه د کسی و ا بی سرداغلم

او هغه پېښور کښې اوسېد د محمد یونس په پېښور کښې علمونه اوکتلونه ولوستل او په دغه وقت چه عبدالرحمان بابا ژوندی وو د هغه شاګرد سو او د شعر دیوان ئې جوړ کا چه ډېر ښه لري. د پېښور کښې معروف سو محمد یونس مهمان دوست او کریم سړی دی مسافرین ئې په کور کښې پرېږدي بېره اسی او که څوک عالم او شاعر ورله ورسي ډېر قدر ئې کا او په عزت داري او میلمه نوازي کښې همت کا رحمت هوتک حکایت کا چه محمد یونس بېخي ډېره کښې ډېر با اخلاق کریم او بېره درجې ماته ویل چه یو ورځ شپه ته ورو ته ورغلم په هغه یوه میاشت ئې زما عزت وکا او بېره ورځ ئې اشعار ... ول دغه دوه غزل رحمت دده له دیوان ماته راوړل چه په دې کتاب کښې ی بت کړه ندم خدای تعالی د محمد یونس خان ژوندی او معزز لري

غزل

... ندو ... باندې سرچا	کله به یا موند شیرین وصل دلبر چا
... بت ... ستا د حسن روزي شوی	په دا حسن بلیه شمس و قمر چا
... بلد ... خیل مهر رهبر شوی	راکاوه به د دلبر د نور خبر چا
... استاد ز... بوي ترشام شوی	دوباره به یاد وال مشکو عنبر چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال لیمی خو نه بسترکو ووړی | په آسمان ... بیا سونده ملتر چیا
تا بیسته یلی به منومی پکور بش | څو جدا له مجنون نشی له بر چیا
جدایی بی حق ورتیرح له کنه پیره | چه تو شلی د وصال شهد و شکر چیا

ولرم تدی کاروسپاره یونس
مقصود تعددی میند لی په هنر چیا

غزل ولدایضاً اطال الله عمره

شیرین یار خپا د دوا په سترلو تور دی | چه ... نور د ... کور دی
پد نیا کښې چه بنیاد د اشنایی ده | بیعد د جدایی په ...
واویلا د عاشق له پیره محره | لیونی عاشق ایزارنه پیدر و مور دی
که بیدرد تا نظر زبان دکوم دی | تا د حسن خبر ملی لور پلور دی
د محنت جری د دروند و باری کښېښو | خوار عاشق تر درانه بار رماند نسه دی
بادی بهم د نخد و اوروته نر سیدی | خدو خوک چه ستا د عشق پر برق سوزی
چه د عشق څراغ ی نوی پکوگل بنر | خدر په له مره د لوټو گور دی

زه یونس چه ستا پهمینه کښې رسوا شوم
اوس په بیارته جاروا تر رانه بغور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

معیا ته بامم پوښتی

څو چه نیم [illegible] دی [illegible] ... دیونښ ځمکې [illegible] په حرام شد

[illegible] سر مه شعر [illegible] محمد ګل مسعود ... سی روایت کا رحمت بو تاله چه په دوران

دسفو [illegible] محمد [illegible] مسعود زو [illegible] محمد و د وبیول سو چه پوځ شا [illegible] واو سر

[illegible] بدی وبلی او د یوه بدبند و د و تحفه رحمت تر بور را نقل کا چه ولندی کا [illegible]

بدبند

چه [illegible] په [illegible] بیل شو ... اور بامدی بل شو

[illegible] ووی غم لما ند [illegible] شو ... اور باندی بل شو

[illegible] [illegible] ... سوی په اور [illegible]

وبیته سو راپ [illegible] ... اور باندی بل شو

[illegible] بنایت در پور کا اور کی [illegible] ... وریت دی باوه کرحد

داسی [illegible] تا پور [illegible] بل شو ... اور باندی بل شو

[illegible] خدا [illegible] پاره عزار په محمد ګل [illegible] ... تاتند تل تل ژرا پری

[illegible] په او بلا بس الله بل شو ... اور باندی بل شو

ذکر شعر الزمان عبدالقادرخان ختک   چه د خوشحال خان د تهذیب زوی دی نواب محمد افضل په
هم روایت کا چه د خوشحال خان ختک ترمړه پس عبدالقادرخان په سنه ۱۱۲۳ هجری کابل کې
لیدل شوی و چه د خپل د قوم مخالف ته راغلی او وطن ته روان و د تیراه لو خبری ... و بنګښ
پر خوا کولی و ایی چه عبدالقادرخان خټکلی او کرندی خان و د خټکو خانانو تابع و او دد
ده په سنه ۱۰۶۱ هجری ۲۳ د جمادی الثانی واقع شوی و او هغه چه د غه کتاب کوم ما ته
نه د منبلاره چه د افغان به وفات شوی وی له دغه خو هسی ښکاری چه وفات سوی بوی خکه چه
او هغه چا د ژوندانه خبرونه راکړی ده له مرحوم خدای دی وبخښی هسی وایی چه
عبدالقادرخان په هندوستان کښی هم عمر ونه تیر کړه او هلته په نقشبندیه طریقت کښی د
سو متعبد او پارسا سړی و پخوانی د مشرتوب کښی انصاف کا او له خدای به یی ترس کا
عبدالقادرخان د شعر دیوان لری او د یوسف او زلیخا قصه د په سنه ۱۱۲۳ هجری نظم
تصنیف نامه د هم په پښتو کښلی او د شیخ مصلح الدین سعدی گلستان یی په پښتو راوړی
په سنه ۱۱۱۵ ی یو بل کتاب نظم کا چه نوم یی دی حدیقه خټک د غه کتاب ما په سنه ۱۱۴۳
هجری له صدر الزمان بهادرخان وبدیچه د مؤلف په سخط و بهادرخان داست شوی
هسی روایت کا چه په ډیره ما د غه تصانیف و مونده چه دیو خټک لیجبط کښی د نقل کا
چه عبدالقادرخان د طریقت نقشبندی کښی خلیفه هم او د پیر خلافت ی کا او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

...شادي کا شيخ رحماني سعدي لاهوري پخلا فت تاکلي او د عبدالقادر خان شوي وند دير
...دي نواب محمد انور د ده سلي غزلونه لکابل راوړل اوس زه دلته له حديقه ختک تحفه دده
...يو څو شوي وند نقل کاندم

غزل

...دريغ لو زغموند ليري شوله د ل | پکښې غم د خپل اشنا وي تل تل
...شبنم وصل د گل پا مونده خاموش شو | تري محروم شوه په شور کاندي بلبل
...نه په ژبه د قلم شوه په مجلس کښې | شمع تا په د خپل سوز قصه وين
...عاشق هيڅ نه د وجه د مشق لسوز | دا لنبه پري معشوقي ولگولِ
...فانوس په پرده څراغ نه پټيږي | کړي مخ په پلو پټ و ماليدل
...پاتم د پروانه په ي ځان وسو | شمع اور په تندي بل کړ گرزيدل

درسته شپه د پيار و عبد القادر کښ
قد بې غمه په پالنګ بانډي تحمل

غزل ولد ايضاً

...شه خوبش د پادشاهي تخت ځلو | هيشه ي غم کوه د پر يو تلو
...ه مي اوس کړي پيغلو وروي رڅي | غافل مشه د ديو سترګو د تلو
...پيشه ي هميشه د ل آزاري وي | د مخو محزون نوي د کتلو

ملا

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندا کړی په زردوزو جامو کښې | چه غاړی ئی د نقش دا ښې
داجل د سور تماشه نا بهانې ده | چه هیڅ کوئی نه تمیزی دی سو

بغیر له پوهه عبدالله در چه مرده وی
پکوځل دننه نړی د ستا تلو

ومن رباعیاته

وقت د هجران و ومی لید لیه | یو شو بلبلی چه ژړه پر لیه
خواری خستدوی ویې سرای | چه په گلو نو و یا ئیه لیه

ذکر د صدر اکابر دوران بهادر خان ادام الله بقاه پدی دوران بقیه مشهور دی په بهادری او توریالیتوالی معروف دپاچاه ظل الله ... او دبنگرو سا د شال او پښور کلاوی ئی فتح کا او ډیری ئی ضبط کا د بری سمندی ئی خواتد په ټه کا هغه خای اخلی او بری ئی انزل په سر شوی دی لقند ارکښی فقرا خلق میره او محتاجان او فقراء پکښ او سخاوت مایه دی د جود لاس ئی زر بخښ دی هر کله د غریبانو دستگیری کا پادشاه عالم پناه شاه حسین ئی پدی خطاب کا او عوام ئی په امیر الامرا یاد کا خان عالیمکان په علوم کښ عالم دی او په اشعار بی نظیر شعرا او علماء پلاس د کرم پالی او هیڅکله ئی مجلس له لطیفو خالی نه وی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عملدبنی پہ دوران طاق دی او پابند نہ پہ علما ، تہ حاتم دی بہ لسوزہ راصی علماء او
شوا سیلمہ کا او دوی تہ بنند نی وَنہ خالق تعالی د داکریم دوران او حاتم زمان تر دیرہ
تروندی ، ساتی آمین یارب العالمین   سی وایی کاتب الحروف محمد ہوتک غفر اللہ ذنوبہ
وسترعیوبہ چہ خان عالی مکان دوی کتاب دپارہ لیکلو اشعارو ځنی ماتہ نوہ بدلہ راکړہ چہ د نعدی
غښتہ کوم چہ کتاب لہ ذکر خیر د دی حاتم زمان خالی نوی او ہر څوک چی ولولی د عاوتہ
وکا ښځہ بدلہ داده

بدلہ

بیلتون د زور دی تر لیمو می سہار سم ځاحی | لکہ شبنم ځاحی
دامرد یاقوت می یلمن کښ ستا پہ غم ځاحی | پہ غم الم ځاحی
گورہ لیلی باران د او بنو ستا پہ چم ځاحی | ښځکہ پہ چم ځاحی
راغلہ لیلی پہ شینکی خال ځنی پہ گلو کوی | پہ سرو ښکلو کوی
سہار چہ وزی سیل کا باغ پہ بلبلو کوی | گل پہ اوربلو کوی
ملالی ستر گی ی کا قد پہ وبر ژلو کوی | زیب پہ کجلو کوی
ډژوبل د ہرہ وینی پہ ہر گری ہر دم ځاځی | لکہ شبنم ځاحی
منگلی نجلی د باغ پہ لور مسخہ ځنی مہ کوہ | عاشق رسوا مکوه
وربیت سوی زړہ می دی مین پوری خندا مکوه | راشہ جفا مکوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه یم پتنګ تري ډېوه ما جلبلا مدکوه | نورظلم بیا مدکوه
یم ستا د عشق د لیونی پر ما ما تم شاخي | غم او الم شاخي

ذکر د شاعر حقیق ملا محمد صدیق پوپلزی

په ارغسان کی او سی دیار محمد پوپلزی زوی دی او د دی زمانی ځوان شاعر دی په عمر درویشت کلن دی صرف ونحوی پر ملا محمد نور بریڅ ویلی دی په فقه او منطق هم پوهیږی کله چه قندهار ته راسی کاتب الحروف ی وینی او مجلس ورسره کا عشقی ځوان دی او زړه یی له لاسه ایستلی یې د محبوب لیسی ژاړي زاری کا ګریانی کا دردمن زړه لری او سترګی داونښکو ډکی لری مینی هسی په اوسوی دی چه لکوره کلی ورک وی سوزناکی بدبی لولی او کله چه د دردمندانو په ډله کښېنی مجلس ژړه وی او مجنون زړه ونه پیچلو ماره وغلبلو سوځی زمانه د ده پر ځوانی افسوسونه کا او عشق ی جنون ته رسیدلی دی بالبداهه اشعار وایي او د زړه درد په سوده کوی یوه ورځ د کاتب الحروف پلوړ کښېنوا وما ی د حال پوښته کوله د زړه پیچواله کښېوت ژړل ی او دابه لدی بالبداهه وویلې

بدله

للکه بلبل چه بېلېد ګل ارمان نلري | هسی بې یاره بلد بېلېد عاشقان ښلد
په ژړا کاندم بې له یاره بل مطلب نلرم | چه هسی سوربېد پو یو بل سبب نلره

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې یاره نور څه نغواړم نور مطلب نلرم | په څوک مین سی بې له یاره بل ارمان نلري
تر ناپه ځان قربانومه دای نیازمند یار | تل دی محو نه گلومه دای نیازمند یار
لسترگو او ښې تویومه دای نیازمند یار | زړه مې بې تا پدیو ساعت د هد او توان نلري
که ته مې وژنې که یې پریږدې اختیار خو تا ره دی | غم د بیدا نه دی بلېچاره خاصې ما ره دی
زړه له دراغلی دی میلمه سابه بیگا ره دی | د زړه لکور څخه تنگ پدیځ هیځ شان نلري

ذکر د برگزیدهٔ سبحانی ملا پیر محمد میاجی   ملا پیر محمد هوتک د ملا سرور مغفور

زوی دی چه ملا سرور له میا فقیر الله صاحب څخه استفاضه کړې ده او ملا پیر محمد لخلد
بیلاره غیض وموند د علیین مکان حاجی میرخان سره پیچگوښې ملگری و چه د شاه ظل الله
ورور شاه محمود ادام الله دولتهم اصفهان ته ولاړ ملا پیر محمد هم ی ملنده و خوښت
او له انفاس میمونی استفاده کا او خلق د خدای شریعت او د امام اعظم صاحب
مذهب ته رابولی نقل کا چه په اصفهان کښې میاجی صاحب له روافضو سره مباحثې کا
او په دلایلو علمی دوی ملامت کا لکه چه علماء روم چه ورا اصفهان کښې دی هم
ملا پیر محمد صاحب عزت کا او پیر افغانی لقب کا میاجی صاحب پعلم اخلاق
کښې یو کتاب کښلی دی چه افضل الطرایق ی نوم دی او بیا په خبر کتاب د عقایدو او
اخلاقو بیان کا چه بل کتاب هم لرینه چه القرایض فی رد الروافض ی نوم دی او په

۱ دفخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

او فوائد الطرائق کښې دا حکایت کښلی دی چه زه ې له هغه کتاب دلته ثبت کاندم چه په دې کتاب کښې یادګار وې

حکایت

شیخ متی په خلیلی و — دی لا آره لوی ولی و
یو ورځ روان پر لار و — لوی ښخبتن په استغفار و
کړه ذکر د غفار — یو شپه نو اوزګار
پردی لاروی تیر ګښتی — لاری محکی وی په بیتی
د میری شپی راغی رودار — پې ی صاف کړله لار
یو دهقان په آبیاری کړه — شپه په شپه بې خواری کړه
ده په لید پتوره شپه — شیخ متی په زیار اختر
لرا صدد بیزار و — بتوله شپه به هم بیدار و
یو وشپه را تیر لیار سو — شیخ متی ته پګفتار سو
ای د خدای رویداره کړی — دومره زور زحمت پر ځه کړی
ته باد دا رسی د ویالو — ته قدوه د صالحانو
شا د د خاوری سره زردی — دهر چا کحل البصر دی
پشو شپوپی تر بیخواب — په زحمت په اضطراب

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکوی دلاری گمتی | په دی نخاوروشه دی گمتی
داسی دوی شیخ مستی | دمولا لعشق هستی
په خدمت دخلق الله | یو گړی په یوه ساه

تر هر څه بهتر دی وروره
زده کړه دا خبره گوره

ذکر دشاعر خوږ گفتار الهیار افریدی عبدالعزیز کاکړ هسی روایت کا په دا شاعر په
بوری کښی اوسی اوس دخلو پښتو کالو عمر دی دیوان دشعر لری کلام ی شیرین دی لکد
عسل ماندی عبدالعزیز کاکړ دغه غزل را کا په دی کتاب کښی ثبت سی

غزل

په ستا پغم کښی بندیوان یم رابهر بدنشم | دبلیتون اوبنی تو یوهد بی پرهر بدنشم
ب دی لتار دعشق لغیم کړه په زما حال وو یری | شنلیم بی بر وند عشق دی هیڅ په بربد نشم
مردی پروت یم دگدا بغیر نظر نکوی | کومرمد هیم بی بیارزیاره ستا نظر بدنشم
او دی دمینی راندیل کا سیری وریت دکړ مد | ستا دوصال په او بو سو رسوی خیگر بد نشم
کده جفا کاندی کدوفا پروت دی ودر تد بیمد | ستا د دلبار دید محه نکړمیم په بل دربد نشم

الهیار وپلار دی په دلبار نظر دی خوار یالیلی
کمی هر شور هتی ستری ازه پر حذر به نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر صدر دوران بابو جان بابی — دکرم خان بابی زوی دی په پداتنو کښی

اوسیدی هغه وقت په حاجی میرخان علیین مکان یقند هار کښی ځا یا لو لښکر مانه کا او

گرگین خانی واژه بابو جان بابی او کلات دیر غښتلی راوستل اولا ماشوری د

قندهار ښار حصار و مینو او هغه وقت په ی گرگین خان مړ کا نو ی په کلات کښی د حاجی میرخان

در نو احکومت کا هسی وایی محمد کاتب الحروف په پدکال ۱۱۳۴ هجری په شاه محمود پادشاه

دپاه شاه دوران شاه حسین وزور لښکر و کا ده او اصفهان قدی دیر غل غزیمت و کا

بابو جان بابی سره اوضیلو غښتلیو لوا نا لو په دری دزده قند هو تک او توخی او ترکی او

تخنی الاخیل راغلل قندهار ته او د شاه محمود سره ولاړل اصفهان ته په جنگو کښی بابو جان

بابی هسی میړانه و کا په رستم دوران ی هیرکا بابو جان د میا جی صاحب شاگرد

مرید و او په سنه ۱۱۲۹ هجری ی یو مثنوی د شها او گلان نو قصه نظم کړه په

پښتانه ی نقل کا په مجلسو کښی دا کتاب قصص العاشقین لو یږی اوسنه نشو

دی په دغه کتاب کښی د عشق توصیف کا او هسی وایی

مثنوی عشق

عشق یو هسی تو ریالی دی	په پیر هر ځای ی بری دی
د عشق اور هسی سوزان دی	په سوځلی ی جهان دی
زړه بی عشقه کله زړه دی	په بی عشقه زړه د مړه دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ندی عشق په یوه رنګ — کله صلح کله جنګ
پښتانه کاندی مثل — چه دی خوږ تر شات عسل
چه بی عشقه سرکړه دی — لټ بی مغز یولادو دی
زړه بی عشق یکار نه دی — هم هر زړه سزاوار نه دی
چه د عشق و کا خبری — کړی پخوبه داهر غری

دیاکا لو عشق سزادی
امانت داد مولا دی

ګرد افصح دوران زیدی خان مهمند زیدی خان زوی دی د غیاث خان او د مسعود خان مهمند لمسی دی چه کلی د مهمندو پناهد بالا سی غیاث خان د حاجی میرخان علیین مکان همراز او ملګری و او زیدی خان اوس تکړه سړی او د آشنا یانو همباز او د مسار شاعر دی د پاچا ظل الله پیخ کښن عزت لری او د شوکت او عظمت خاوند دی پر آشنا یانو مهربان دی او د کاتب الحروف مخلص دی اشعار یی خوانده دی او د بلاغت علوم سی لوستی دی په فقه او تفسیر او صرف و نحو کښی هسی ښه او پوره لوست لری چه طالبان ی حل د مشکلاتو ځنی کا زیدی خان په
سنه ۱۱۳۶ اصفهان کښی ورلاړ او هلته ی د شاه محمود سره صحبتونه وکا بیا قندهار ته راغی
دیو کتاب ی پشرح د حال او جنګو د حاجی میرخان او شاه محمود و کښلی د اکتاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلور زره بېتونه دی لونه می دی محمود نامه کله چه ی د پادشاه ظل الله پنځ کښې ولوست زر طلا وی صله ورکړ لدې طبع کښې ی هسې جواد بیت پروت دی په سخاوت صله ی پېسو ټو ورځې پر یار الو او آشنا یانو نثار کړه او رېدی خان غزل او مثنوی او رباعی پنځلس دیوان کښلی او محمود نامه ی هسې خوږ کتاب دی چه اکثر پښتانه ی په مجلسو کښې لولی د ګرګین خان ګرجی د وژلو قصه او د اصفهان د فتوحو نقلونه تول په کښې ستد هسې وایي محمد کاتب الحروف چه ما د ربدی خان هم در خواست وکا چه په دی کتاب کښې د محمود نامی تحفه دېره برخه ثبت کا نو د ربدی خان هم ماته د کتاب یو باب را کا چه د ګرګین خان د وژلو قصه ده او هغه ما د لته د کښل توفیق الله تعالی

مثنوی نقل له محمود نامه تحفه دی

په بیان د وژلو د ګرګین خان او مدح و صفت د حاجی میرخان علیین مکان

اوس به زه تا ته حکایت کړم د بېو | خوږه روایت د ګرګین خان د وژلو
چه میرخان تللی اصفهان ته وه نو | مخ ی ملکی د پاک سبحان ته وه نو
پاچا ته ی عرض کړ تمول احوال د پښتون | د ګرګین ظلم په احوال د پښتون
پاچا و یل زه نو ای کولای چاره | د ګرګین خان ظلم ستم دی پاره
که ی معزول کړم قندهار به پرېښږدی | جور و ستم او ضیل ښار ته پرېږدی

ګرګین خو ګرګ دی ګرګ څو ظلم کوی　　وینې تو وینه هم لیونه څیری
زه هم خالیف یم چه بد تحکم ګرګین　　نا مسلمان دی ارمنی دی بد دین
نه په اسلام کی لحاظ پابند ګنهیږ　　نه نصرانی نه له عیسی پیر نیږ
بیدین هم زه په خدای کړی قهر بکاره　　د سلطنت پر زړا کوری تیارشه
میرخان ویل ای حسین پاچا وګوره　　حال د حاکم او رعایا وګوره
ګرګ د ایله کړه پر رمه سو شبان　　جور و ستم کا نوی بیحده ګرګین خان
موږ له طاقت نسته چه کړو بذیاتی　　صبر پر ظلم د ظالم ارمنی
دا خلورم وار دی راځم سلطانه　　عرض د ظالم له لاسه کړم سلطان
که د پاچا نکړی داد خواهی د مظلوم　　ظالم حاکم کا ظلم ډیر په محکوم
جور چه د پیر سی سلطنت سی برباد　　د ظلم قصر پیښا بی بنیاد
عو بید الملک یبقی مع الکفر ولا یبقی مع الظلم
کافر کولای سلطنت سی مدام　　کړو کړی داد نوی پاچا بر پیرا نام
مګر ظالم نه سی کړای سلطنت　　خالق رحیم دی ورکوی خلافت
پاچا ته چه زړه ی وی پیهرو دات　　د خدای عیال ګڼی پر محکمه انسان
سلطان واوره پینې غوږ داوینا　　مکره ستم د خلق الله پیهرا چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ستمګارو پای به راشي وي خراب | د ظلم اور ي کا پخپله تراب
د مظلوم آه د اسې کاري دې ګوره | چه اور ي سخې د ظالم لګوره
ململبې به بلې کا د ظلم پکور | تو لږ بد کاندي بېنوا پدې اور
بيا يې ظالم چه رحم د کا پځان | په ظالم خوار کړي ځيل ځان او جهان
سلطان ګوره مير خان رحم و کړه | ځيل کلي کور چه جور مدور الغوره
يا ځا قدسي دنيا و کړه مير خان | خو غوښې ي ندوا و ر يد و لړ ځان
ګرګين ي پر ليښو قندهار کې ظالم | نسې کړ دفع لاس د ده لړ عالم
ګرګ ي شپانه کا چه کړي خوار رعيت | د ګرګ پخپل ځيري پظلم د وحشت
مير خان خو لبدې ولاړ حجاز لړ چه ګړي | رسول د خداي ته پر ازي داد خواهي

داد خواهي د مير خان پحضور د سيد الانس والجان

ولاړ ي د شپي ي پيثرب کا فرياد | رسول د خداي ته چه سو قوم برباد
ستا پر امت راغي د ظلم دوران | واوره رسوله د دي قوم فغان
پښتون خو ستا پر نامه ځان کړي فدا | اي خير الناس واوره ته دي ندا
و تر څو ره د وي ته د ظلم لړ لاس | ګرګين ملنځ د پښتون و باس

تا پا مدد دی کلمه گوی پښتون
نه بسی بیځکه لتاند راستون

زرګ وژړوندون هو د اسلام دپاره
ستا د دربار ستا د سلام دپاره

مدهوکړه هیر خپرا لوری رسول
فخر کونین نور الهدی رسول

اوسکی حی ثنا حی پر دربار یم ولاړ
قوم سو پاور د ظلم تولد لتا ر

یو ولړ نظر وکړه پر مو بې په سوو
وظالمانو ته تر ځو به یو پېر

ستا لطف د مهر دی شامل پر جهان
برخراب زړه دی ستا په مهر ودان

لدستا لطفه نوی خراب سو پښتون
پا ورد ظلم تورکباب سو پښتون

راغلم لدلیری ستا دربار ته نبی
ته می شفیع سه خدای غفار ته نبی

په پر پښتون قوم نازل کا رحمت
کړی ی خوندی (ناموس) یخپل مرحمت

لاس د ظالمی لګریوان ته الله
وئ سی د ظلم د گنډو خیرو ونه

ستا شریعت سی تینګ تنفیذ د پښتون
ورک سی بیا داودکم سی رنځ د پښتون

واحی دی سوال ولاړ د در ته حمید
محتاج د تش ولړ نظر ته یمه

د قوم حال کړم در ته عرض یاد ب
ته ی باور د کل عجم او عرب

بلید تا ملری پښتون خوا لګر
ته ی ملهم د خوږو زړو د پرهر

وژغوره زموږ نام و ناموس له بیداد
کړه بی ناموسو ظالمانو برباد

م

سړی ته را پورته زمونږ حال وګوره
د ظالم ظلم بد احوال وګوره

نه دی لتا شرم وحیا ستا نه
نه شرم کا مونږ له عیسی ارمني

عرض مې د حال وکا وتا ته پیشوا
بالخصوص که مونږ ستا ته خوالګر په نیا

خوب لیدل د حاجي میرخان چه دی ویند طبیبه کښې او زېری د نجات له ظلم

چه میرخان هم عرض کا حال د ظلم
هغه شپه مات سو توره د ال د ظلم

میرخان په خوب ولید صدیق اکبر
چه ور سره حضرت فاروق د عمر

وی ای مسکین په زیری تور ته غم ملګوره
قوم د خلاص سو کوره ماتم مکوه

ولا پیدا قوم ته وازیری کړه زر
چه د ظالم سو کم نقصان او ضرر

په بېښوت په خدای له ظالم آزاد
نه بسی ننګ او ناموس ی برباد

خدای به دا قوم کا په رحم ودان
قوم به ی وینه مجاهد په جهان

تل به د خدای په بندګی کړي لوری
څوک به ی نکا مرید تمیند او څوری

کلمه د خدای به وی جاری پا قوا
ورکوی دوی به په دی لاره کی ساه

څوی طره وی د اسلام به بګری
نه لیبی ورک نوم د دی قوم لښکری

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیری اوریدل د میرخان او فتوا اخستل له علماو

اززیری چه واورید میرویس خان پیغام — خوبن سو د بخو په پیغلی کلام

بیای پیدا کړل علما د حرم — مفتی قاضی او هم پیشوا د حرم

حال ی د ظلم د ګرګین کا بیان — فتوا ی وغوښته له دوی میرخان

ټول علما د دین فتوا ی وکړه — سمی تحریر هم ی انشا ی وکړه

چه د ظالم د ظلم رفع روا — په تیر په وی دی له اسلام سوا

حاجی میرخان راغی وطن ته بیا کال — قوم ی ولیدی په ظلم پایمال

په تدبیر کښیوت چه ناموس وساتی — تنګ د قوم کا په تینګه خوندی

مشران ی ولیدل د قوم بیلا — ودوی ته ووی د حرم ماجرا

دعا او خوب او هم فتوا د عرب — قوم ی کا د خان د بنو لیطلب

ګرګین خبر سو چه میرخان څلوی — وی کتله چه افغان څکوی

ظلم ی د بیر کا پر خوارانو د قوم — خان ی کا ګرځ د غمخوارانو د قوم

مشران ی تړاوستل په صبر و په بند — منافقین ی کړل په قوم سربند

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصلحت د میرخان او قرآن کول د قوم او بیا وژل د ګرګین خان

حاجی میرخان وکا تدبیر مصلحت | پښتانه قتول سول بیا موږ او پیدیت
ملو قرآن وکا چه خان کاخوندی | له جور و ظلمه د ظالم ارمنی
سیدال ناصر او بابو جان و بابی | بل بادرخان و د بادرو ملسی
میاجی هم راغی د میرخان پکومک | یوسف را قتول کړ له د سیوری هوتک
عزیز نورزی د دلارام پهلوان | ګلخان بابړ د بل ونوبړ شیخ خان
راغی لفرو د الکو د حلبک | کا ی ځوانانو د لښکرو کومک
بل یحیی خان بل ی زوی محمد خان | قتول سره یوسول چه کړی مرګ ګرګین خان
یونس کاکړ وکا یرغل په ګرګین | پښتنو بوه پر ګرجیانو نا وریت
ګرګین ی مړ کا قتول ګرجی سو کشتار | قوم کا خلاص له ظلم و جور غدار
قندهار و بیو حاجی میر یه همت | قوم ی قتول کا ورتی کړ نصیحت
په ظالم ومړ او س تو موږ سوو آزاد | خالق دی نکا پښتون قوم برباد
پا پیا ظالم دی موږ بی تو ګالښکر | نا یی په وسا تو خانون له شر

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفهان ډک وله لښکرو د شاه ... سبا بدراسي پښ رګونو سپاه
نه به پښتون پرېږدي پر مخ د جهان ... ورک بګا نوم ننګه ښان د افغان
د ښمن قوي دي راسي کي اتفاق ... ځان موچپتو کي لېري کاندي نفاق
یقنډهار کښې ی راټولکړل خانان ... لټوله د قوم اختیاردار مشران
هر قوم ورکړله ځوانان توریالي ... ټول وغښتلي ننګیالي جنګیالي
شل زره ججع سول پښتنې کي د ښار ... ګرده ولاړ ود میرخان ګفتار
میرخان انصاف کاوسپین ږیري مشر ... قوم ی وند لکد زوی او کشر
چه داسي کار وکا حاجي ګرېندي ... د پښتو ناموس ی وکا خوندی
کال و یوسل نونس او زر شمار ... خلاص سو لظلم د ګرګین قندهار
ذلظلم پای دی سي وران عالم ... زری لظلم څوک ودان عالم
ذظلم او رچه بل سي سوځي جهان ... یکښې کباب سي ستمګر ظالمان

ظالم جفا کوی پر ځان نه په بل
وینځ هر څوک سزا د خپل بد عمل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د عالم کامل ملا محمد عادل بریځ رح دا ملا صاحب په قوم بریځ او عالم او متورع سړی دی خلقو ته د ښو لار ښوونده کا په ښو اوک کښ اوسی او طالبانو ته درس کا د ده پلار ملا محمد فاضل هم ښه ملا و په روضه ربانی کتاب ی کښلی و ملا محمد عادل هم یو کتاب نظم کړی دی په محاسن الصلوة ی نوم دی او د لمانځه مسایل او ثوابونه او د تارکینو عذابونه دی پکښ کښلی دی دا یو څو بیتونه له هغه کتاب د لته را نقل کوم چه یادګار وی

بیت

هغه خلق عاصیان دی | چه په فرض کښی کاهلان دی

چه فرض نه کا ندی لقضه | دوی بی شکه کافران دی

په وای کړم سی زده ی نوی | که طعام خوری حیوانان دی

علم فرض په هر سړی دی | چه فرض نه کا فاسقان دی

چه په قصد یو لمونځ قضا کا | په دوزخ کی غاسقان دی

خدایه ته ره امان غواړم | له هغو چه فاجران دی

له هغو سره چی ګډه کا

چه خاصه د ایماندار اندی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شاعر شاطر محمد طاهر جریاڼی   د محمد علی جریاڼی زوی دی
پیښور د کانداری کا د ښکارپور سوداګری لره او هلته ئی خوش طبع خوان دی
طبع ئی هزل ته مایل وه او کله کله ښه اشعار هم وایی پکلو کلو هم تنګ کښی
د پلار سره او سیدلی او هلته ئی له اکثرو علماو فنون لوستی وکا او علوم دینی
ئی زده کړل د کاتب الحروف سره آشنایی لری د کال ... قامت لوز عالمانو مجلس کړه دا
وی د یارانو سره خوش طبعی او ظرافت کا هسی وایی کاتب الحروف محمد هوتک چې
یوه ورځ ئی یو یار د کاندهار ئی په نوم وه د محمد عمر خان پښتوم لون کاندری
پښتنو د طبع لطیف لشاعرانو سره آشنایی کا او پخپله هم اشعار انشا کا محمد عمر خان
د محمد طاهر سره ظرافت کا او لطیفه نکات یو بل ته سره وایی محمد عمر وویل لس کال
د محمد طاهر سره مجلس او وینا یم خو هیڅ اثر د مجلس نلیدل کیږی او ندا الصحبة
مؤثرة مصداق ښکاره کیږی په سبیل د هزل ئی دا قطعه په مجلس کښی و وئیله

قطعه

وایی دا په صحبت کاندی | یوله بلد دیر اثر
پکلو دی مصاحب سره کم | تا صحبت نکړه ضرر

محمد طاهر په طبع ظرافت پسند لری او هسی نکات بند ادا کاهی قطعه ئی په جواب انشا کا

قطعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعه جوابیه

صحبت دیدار کا لګوره　　منکر نشي دا شر

قدر محض بغدرشي وي　　او س انسان سولي بشر

محمد عمرخان پلرانت له محمد طاهر پو ښتنه وکا چه ستا نوم طاهر دی څو مطهر ندی

محمد طاهر هسی بیت ووایه　　بیت

زه وڅان وته طاهر یم　　څو وتا ته مطهر

ذکر د عاشق پاکباز دانای راز ملا محمد ایاز نیازی　د دنیا تارک دی او پیر هد او ورع کښی ریاضت کا او په طریقت کښی مریددی د میان عبدالحکیم قدس سره العزیز کدشه هم یا صل د قندهار د ښار ساکن دی مګر په میا شتو ورکړ دی لکوره او سیاحت کا او په حضور د بزرګانو حاضریږی او ګوښو کښی په عبادت بخت وی نقل کا چه ملا محمد ایاز په شپو شپو ویښ وی او په ورځ ښتوا و غرو ګرځی ذکر کاندی او د خپل پیر دستګیر پر مخ راسی ژړا کا او هسی وینا کا چه تا ب د مظاهرو د جمال ادکمال محرم څکه نو شتنم ملا محمد ایاز ښه آوازی او کا کلمه چه خپل اشعار په غنا سره لولی خلق ژړوی او دیوان د اشعار وی د یرمتین دی او نکات عارفانه پکښی شته هسی روایت کا چه ملا محمد ایاز اکثر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغور کښې ګرځېدی او دغو وحشي او خونخوار حیواناتو ده ته ضرر نه رسوی ملا
عبدالحکیم چه دده شاګرد دی هغه وایي چه څو میاشتې می استاد نراغی کور ته
او زه د ده پېلابېل ګرځېدم پېغور کښې یو ځای می ولیدل د شرمښانو لو ګله چه ګرزي
او یو د بله سره ملګري سر د اچوي ما ځان پټ کا او پېغوره کښې پېنهان سوم چه شرمښان
ولاړل هغه ځای ته ورغلم او هلته می محمد ایاز ومونده چه په پدرام خوب بیده و
او هغو وحشي حیواناتو هیڅ ضرر نه و ور رسولی بلکه وېښ سوی هم نه و ما چه لنځوب
وېښ کا او واقعه می ورته بیان کا ده ویل هغه شپه چه د خدای په محبت ودان وی
د حیواناتو ځنې بنو نه ورانېږي د حقیقي انسانیت مرتبه هغه سکه ده چه د حیوانیت
لاس هلته نه رسي او کله نفس اماره چه د نفس مطمئنه ځای ته نښتي او فاني کېږي
هغسي هم د حیوانیت په دریاب کښې لاهو مخلوقات د انسانیت سره ګړه ښني
کړای او له پر تمدی ټبنتي ملا محمد ایاز د شعر خونه دیوان لري او د پرېښد عارفانه
اشعاري پکښې جمع کړي دي چه زه ئې د هغه یو څو رباعي په بیان د عارفانه نکاتو
را نقل کاندم

رباعي

په هغه دي چه لري د عرفان برخه | د هغه بند ده پر دنیا د انسان برخه
هغه نږه چه نه دي هغه نه عرفان وي | ورې په د ژوند کښې د نا څخه حیوان برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولد

محبت د آب و خاک دی بې بنیاد | راسه د ځلګړی د دنیا خون آباد
ګډ د زړه سپیتوی د خدای محبت | په صحرا بدی بې کوره اوره بنا د

ولد

زړه وند خو بن کړه د اینکی ده درښتیا | ملګره چا باندې تیرند په جفا
د خدای کور مورانوه په ستمو | د خدای کور و ګنډز په چه وی صفا

ولد

په د ځان پیغم اخته وی عاشق نه دی | هغه خوک د خدای د مینې لایق نه دی
یا بد ځان یا بد جانان کا پرستند | ځو کړ چه ځان نه ګا هیر خو صادق نه دی

ذکر دلوی واعظ ملا محمد حافظ بارکزی دا عالم د محمد اکبر بارکزی زوی دی
په لیقندار په کښته خوا کښې اوسی او علوم مروجه ی لوستی دی فقه کښې استاد دی
او په جامع ګانو کښې د جمعې په ورځ وعظ کا او په واعظ مشهور شوی دی کله کله
په خطبه کښې خپل اشعار هم وایی چه په قول نصیحت دی یو کتاب ی کښلی دی چه نوم
ی دی تحفهٔ واعظ او په دی کتاب ی د تقوا او زهد وعظونه کښلی او خلق ته
ی امر په معروف او نهی منکر کړی دی محمد حافظ واعظ په رښتیا ویلو مشهور دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه اولو یا لوی هیڅ کښې هم د خدای امر ښکاره وایي او بې پروا نکوي په طریقت کښې د میان نور محمد صاحب مرید دی او تدریس کا د احکامو فقه په قندهار کښې طالبان د علوم ی له مجلس څخه شوی او په حلقه د تدریس کی کا جزوی دا وعظیه بدله ما را وا هیښند او نقل مې کړه له تحفه واعظ څخه چه مسلمانان ی ولولی

بدله وعظیه

کم بخته مکړه پر دنیا د ونګون — کړی زړه عوا یې د جنت ګلون

کم بخته مونږ یو میلمانه پر دنیا — وطن مو بل دی آخر ځو پر شتیا

هم به ښند بلسي د اعلام په عقبا — تو له سره اور کی پامال ځا نون

کم بخته مکوه حرام چه بد دی — چه کړی حرام سخه باطن کی دد دی

اعمال یې ټول له په عقبا کی رد دی — په لویه ورځ به ی وی تور مخون

کم بخته مکوه حرص قرار سه — تا د رب کوه صبور پیکار سه

تو ښند د دین وره پیدی کار و بار سه — په بې قتو بنی منی پیدا سو دون

کم بخته مځه د حرام پر لوری — خدای به دو تا ته په غضب وګوری

کډ کلونه په عوا ری بنا یت د بنی حوري — بی ځای امېزده بی پروا یلون

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د نصر الدین خان اندړ

نصر الدین خان د محمد زمان خان زوی دی چه په زمانه کښې د پادشاه تیمورشاه حسین له غزنی راغی او په قندهار ساکن سو په مقتضا د طبع صافی یو څه مدت د صدر دوران بهادر خان ورسید او په ملک د ملازمانو د پادشاه ظل الله منسلک سو ځکه چه شجاعت او بهادری ئې په طینت کښې وه نو په دولت ورځوی د پادشاه او بهادر خان عالیشان لحظ اعزت د موند او د مستقیم طبعانو سره آشنا سو نصر الدین خان اندړ ښه اشعار وایی او زموږ د زمانی له موزونانو څخه ګڼل کېږی دیوان د اشعارو لری او نصر تخلص کا الحق چه نصر په نظم او نثر د نصر خاوند دی او د یارانو او موزونانو په منځ کښې مقبول یې دی کتاب د ده یو د بدله په یادګار کاتبم چه تذکره د ده له یاده خالی نه وی

بدله د نصر الدین خان

د خوار عاشق ژړا مدام وی د اختګار دنیا
که وی په پټه خوله همله غندی ګفتار دنیا

د خوار عاشق مدعا داده که ژړا کی نا
په ورښکاره خپله زیبا مخ دلربا کی نا

په خپل وصال کئ خوشحال محبوبا کی نا
بلبل لغوری چه هم د غدا امیدوار دنیا

د دی حسینو پیزو ضدا یار له کړه او روڼ دی
په ور تلېسي دی خوار یده د یرغون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوربه آرام په درسته شپه کا مذی خوبون دی | پر مینانو هره شپه د غم تاتار دینا

ددی مینو پر زړه رب البنی داغون دی | چه په ارمان د بنایسته زیبا محزون دی

ثرا کا او په نا روه یفر یا دون دی | هو چه عاشق سی د هغو کله قرار دینا

عاشقانو زړه ی مات کا ترغیب ینا | هو په شپه باندی پتری کله جو په ینا

په د وصال با مید هر عاشق او سیږینا | کډی دا نوی عاشق هر ساعت بیمار دینا

د مینانو وصال عین لوی اختر دینا | یو خو خوار نظر له چیل بخته مردار دینا

د بلیتون اور دی چه په سوی درست جگر دینا | هیڅ نجوړ پیږی د بلیتون کاری پرهار دینا

ذکر د برگزیده احد ملانور محمد غلجی   مشهور دی په غلجی او په غلجو کښی توخی دی
د ملا یار محمد زوی دی او س په پښتو ای کښ او سی علوم شرعیه ویلی دی
و تدریس کا په عمر د یرپوخ سړی دی اتیا کلن او د قندهار ښار کښی پنځه کاله
د کاندان عالیشان د حاجی میرخان د ارتینو اولادو بچونو استادو او معلم محمد زا تو
ته د سراپرده عصمت ی درس کا ملانور محمد اشعار هم لری یو کتاب ی کښلی دی
پنامه نافع مسلمین او په دی کتاب ی احکام شرعیه بیان کړی دی دا کتاب
ی کښلی دی پنامه د پادشاه جمجاه شاه حسین او له معتبر و کتابو د فقه او اخلاق
ی انتخاب کړی دی ملانور محمد او س په پښتو ای کښی تدریس کا د شرع شریف

او

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بخاری شریف او هدایه او کنز او طریقهٔ محمدیه او نور مروجه کتب به تدریس لولی

دا نظم ده دی په نصیحت کښی مخمس

نظم د نصیحت

ته مومن ژوندی پیدیږی زما یاره | ته ژړا فریاد کوه په خپو کو کاره
استغفار ته توبه کوه د ځان د یاره | ته هم ځای ساته پناه غواړه لناره

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

زه وتا ته یو ویی کړم زما ورور ه | په سهار بیداری کړه آخر د گور ه
ابد ته سی پچبا نکښی یا په اور ه | چه ستا حال به په څه رنگ سی له گور ه

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

په هر وقت له مسلمان دلداری کړه | وږ در سپه شپه کښ ډیره بیداری کړه
هم په خپل صورت وژاړه هم زاری کړه | د اخپل ځان لکه حباب تری بیزاری کړه

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

ته دروغ الابلا مکړه دنیا کښ | داد زیان دی زما جان په عقبا کښ
ستا ډیر سود دی در ته وایم شرابکښ | گناه هم خلاصی ډیر دی په دعا کښ

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

ته د خدای له حکمه مه غړوه غاړه | نیک اخلاق کړه ته طلب د بدخوی واړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تضرع کړه خپل صورت کړه وچه ناره | تر له خپو دی بوریسوی تن دیجاره

بیداری کړه پیښهار کښی زما دلداره

قد امید کړه د رحمت تر ځما جان | د رحمت دروازه خلاصه ده جانان

هر سحار رحمت نازل سی له اسمان | مغفرت پیښهار غواړه له رحمان

بیداری کړه پیښهار کښی زما دلداره

ذکر د شاعر ظریف حافظ عبداللطیف اڅکزی دا شاعر په مجمع کی د وخلاسر امدی او پظرافت کی هم یا حل د بوستان دی پلاری غلام محمد نومیدی قندهار ته راغی په ماشوم کښی او سید ی عبداللطیف له کوچینوالی تعلیم شروع وکړه قرآن شریف ی حفظ کا او خلد چه طبع لطیف ی درلوده نوی ډیر خوانه اشعار و ویل پشعر کی طبع ظرافت ته مایله ده ځو بیا هم هسی قصی او حکایتو د نظم کا چه او ریدونکی عبرت حنی کا و پند و نصیحت دی پظرافت کی مفید درمونده کا او هر کله مجلس دا ښنا یا نو پظرافت د ده مسرور وی کاتب الحروف کله کله دی وینی او اشعار ی اروی او سی د څلویښتو کالو دی او سره دی په عمری پوخ دی خود نوانی مسترنکا او مجلسیان ی په صحبت نشاط بیاموی پیجا لو کښ اشعار ارتجالاً لولی او قصی کا فقیر کاتب الحروف د غذیو قصه د ده یدی تر انده کښ نقل کا په کتاب له ظرافت هم خالی نوی

تغنر

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقصد د سوی او داوبن

عشق بہ و منیسی یار او داداوبن او سوی مقصد سوہ — خورا دیرہ خوبہ سوہ

یو سوی داوبن اشنا سو — بیحدہ ی ہمراسو

یاری بہ ی کولہ پولہ بلی یارا بند سوہ — خورا خوبہ مقصد سوہ

اوبن وویل پہ سوی — ای زمایارہ نیکخوی

بی تامی بنادی نستہ شپہ او ورخ می پہ یابند سوہ — خورا خوبہ مقصد سوہ

بقول عمری صحبت کا — د سوی سری الفت کا

شپہ ی بلیتون نکا پولہ بلی مرکہ سوہ — خورا خوبہ مقصد سوہ

سوی و داوبن بکور کی — ژوندون ی پسرور کی

مقصد بہ ی شروع کرہ ہر سہار تہ بہ غرمہ سوہ — خورا خوبہ مقصد سوہ

سوی تل سلیمہ داوبن و — دوستی کی دیر پہ پوہ بن

خپلوی سوہ ہسی تینگہ پہ ہر پری پیوند برمد سوہ — خورا خوبہ مقصد سوہ

اوبن ہم عزت د سوی کا — ساتی د ابروی کا

دیار د زیہ د پارہ بہ مقبولہ بلمہ سوہ — خورا خوبہ مقصد سوہ

یو ورخ سوی پہ لمستیا کرہ — داوبن د یاری دا

خپلوان ی راخبر کرلہ د سوی پتولہ بلمہ سوہ — خورا خوبہ مقصد سوہ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبه راځي د سوي کور ته | یوغاري ولید پورته
وانګ پرې سي ثنان وچې ندځای یوه ګوښه سوه | خوراخوږه قصه سوه
راوړې ی خوار ه وه | یوځه ده لږ وابنده وه
واتعه لږچه ی راوړه لډ د اوبه یوه ګولډ سوه | خوراخوږه قصه سوه
اوبه ورېی ولاړې کورته | نشلدی سو پورته
سرپا توی ځای نددرلودی تولد شرمنده سوه | خوراخوږه قصه سوه
سرپا توجیت کا | پاسوی ملامت کا
ول ستاود اوبه څلدی پچه دوستی سره توده سوه | خوراخوږه قصه سوه
پچه بسوی اشنا داوبه سی | بایدچه لږ پیهوبه سی
داوبه دپاره بنایی پچه پیدا یوماته سوه | خوراخوږه قصه سوه
هرڅوک چه یارانی کا | په پیل کا پیلخانی کا
هرڅالډمنا سبه اشنایی او طریقه سوه | خوراخوږه قصه سوه
پچه څوک مناسب کار کا | عبرت لډی ګفتار کا
لډ چل تغره سمد و هرڅاپنه راوړه دکسوه | خوراخوږه قصه سوه

ه ه ه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د رستم دوران سپه سالار عالی تبار زبدة الزمان سیدال خان ناصر

محمد هوتک له الف خان ناصر روایت کا چه سیدال خان د ابدال خان زوی او
بابری زی ناصر دی چه پلاری او نیکه ی په دې پله کښې په دوازیخوا پسر بولګای
دی هغه وخت چه سلطان ملخی توخی استقلال وموند او له غزنی تر جلدک
ی حکومت کا نو بابری زی د ابدال خان سره راغلل او په اتغری سکونت وکا
ابدالخان د عادل خان توخی سره په هغه وقت له بیګلربیګی سره د قندهار چه د
صفوی پادشاه لخوا د جنګوند وکړل او ندی پرېښو چه پر کلات حکومت وکا
سیدالخان په دیګلی پلار زوی و لیسخاوت او شجاعت زبده د روزګار سو
او هغه وقت چه حاجی میرخان علیین مکان له قندهار کښې ګرګین خان بیګلربیګی
ووژه سیدال خان ناصر د پښتنو د لښکرو سپه سالار واو دی لوستلی وه علوم
مروجه لکه فقه تفسیر و فصاحت صرف و نحو او فارسی کتب چه د میرویس خان پیژنده
ګلی د صفوی لښکر د قندهار د خلقو انتقام ته راغلل نو سیدال خان ناصر
د حاجی میرخان لخوا د پښتنو سپه سالار واو څو واره ی د صفوی لښکر په ترهتاب
تیر و وژل پدی لویو جنګو سیدالخان غالب او فاتح واو په دلاوری او شجاعت ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهرت وکا چه حاجي میرخان علیین مکان وفات سو نو سیدالخان عالیشان
وشاه محمود سپه سالار سو او پر اصفهان ی یرغل وکا د صفویانو پجنگو پر لټو لو
میدانو غالب او فاتح سو خوری اصفهان فتح کا او د ښمنان ی مقهور د ک
نقل کا چه سیدال خان تا مر په سخه وقت چه په جنګو ی ګرفتاری هند ده
او له حیص و بیص ی فراغ و اشعاری ویل او د عشق سندرهای کښلی او س
چه په مهما تو د امور په اصفهان کښ بحث دی د شعر ویلو فرصت ی نشته
او ورځی ی تیرېږی په هسی جنګو چه رستم هم ځنی ډار کا د سیدال خان
له اشعارو تحفه دغه بدله پیدا نده کښ کاتب م چه دا کتاب د ده له ذکر خالی
نوی او د دی خان عالیشان بذکر مزین وی

بدله د سیدال خان عالی مکان

یار ماله هسی ګرانسو + راتیر مترقه ولیها فسو
نو رنده و یمه پیتر لو + بهان بقول راته جانان سو

وی زلفی د او بده دی کړی   پیر مخ د راضیری کړی
سری اشرفي د په تندی باندی سپری کړی + ګرزی په باغ کښی ګلو نو کښی نخری کړی

په ادر دو سو هم یاره راته اور تانه بوستا لسو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مین چه اشنا یې مکا ‌‌‌ شپیدو ریغ به کړیا یی ۵

عقبی د دستمګاره خوشحال زړون برخې کا + لندې لرې د ورځو د با نو عشق کا ری ؟

پرهار می ګوره طلعت د دلبر د تیر نبان سو

مین پر لویو غرو ځي ‌‌‌ سر نوز یاد نیمو شپو ځي

وزی ار وطن وطن پرېږدې پر حیولو ځي + فریاد و ناری دکا بیا ورپسې په غلیلو ځي

وصال ی نصیب نسو لوره زړه ډک په ارمان سو

ناری وهم عالمه ‌‌‌ دسپینې تر صبحه ـه

ناتوان دبلیتون یم یو ګرد نلرم دمه + بیتابه نفس نیری راځه زما د زړه تبه

نظر پر ما غریب که په تا خون می تاپیځا نسو

شبنم پر ګلو ښکاری ‌‌‌ زما اښکې دا ریو ا ری

خوناب څي ستا لغمه زما په مخکې لاری لاری + تمام شپه لم تیره پتر د پیاری ناری

ښکاره سوه چه مجنون یم لیونتوب می اوس پیدا نسو

بوستان ښکلی ښیادی ‌‌‌ رنګین په اوښکو زما دی

د زړه پرهار ګلګون دی چه بلبل بیتماشا دی + پسینه تی زړه وشاوه دی تـه وای تینګ د

نلی د بیلتون یم زه سیدال احمد بیا نسو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم مخزن په بیان د هغو چه شعرونه ی ویلي دي

ذکر د عصمت پناه نازو توخۍ هسې نقل کا چه نازو د سلطان ملخي توخي لور وه

چه تولد ی په سنه ۱۰۶۱ هجري هغه ځای ته نزدې وچه تازي نومیږی سلطان ملخی

په هغه وقت د غزني تر حاجرک د اقوامو مشر و او په استقلال ی حکومت کا معارض

او ساری ی نه لرلو داو نازو په کوچني والی له میرمنو د پښتو او سپین بږیرو علما و نه لوست

وکا او میره مجځ، ارتیزوه چه نامنیدی میراني او شجاعت او سخاوت ته حیران و

روایت دی له تقدیر اویا نو چه سلطان ملخي و سور غره ته نزدې په جنګ کښې مړ

او حاجی عادل چه د نازو ورور و د پلار په انتقام جنګ ته ولاړ کلا او کوری نازو

ته ویرینو او هغه وقت نازو توره پیلا کړه او د جنګ لیوځو انا تو سره ی

کور او کلا له تاراک د دښمنانو وساتل ما ته تفصیل پلار حکایت کا چه نازو انا

په میلمستیا او غریبانو مسافرانو چه پالنه مشهوره وه او هر وقت چه په ژمی بد د

مسافرانو قافلي راغلي د نازو به کلا ی اول په سوه سوه میلمانه بد ی روز ل

او دوه ی تری د وه دی ورکوله په خاچه بد کالی نه درلود لباس ی ورکاوه

او د سخاوت نوم ی له ځیر ترکو سانه ځیور سو نازو په حبالد د بنالم نخان ن

نا تمت

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوتک وه چه د کرم خان زوی وا او د هوتکو په الم خیل چه سن وریځ پادشاهي د قندهار او
اصفهان د دوی ده لدی شجره طیبه څخه دی او نازو څلور زامن درلود چه مشری
حاجی میرخان او نور عبدالعزیز خان او یحیی خان او عبدالقادر خان دی
سی روایت کا محمد کاتب الحروف لنحیل پلاره چه نازو انا عابده صالحه متقیه وه او خپلو
زامنو ته یې تل عمر په اوداسه شیدی ورکړی او چه علیین مکان حاجی میرخان
تولد سو خوب یې ولید چه شیخ بیتی رحمة الله علیه ورته وایی دا زوی به ستر مبیت
کړه چه لوی سی لوی کارونه به وکا او په زیارت د بیت الله شریف به مشرف کا او له نسل
به یې پیدا سی پادشاهان چه دین به رواج کا نو حاجی میرخان په وزینه یې مورکی
په دیانت او عبادت سره لوی کا او د دین فرایض یې تل په پر او سر کال ور ورښودل
او هر کله به یې ده ته نصیحت کا چه زوی په د شیخ بیتی نیکه قدس الله سره لقول ستا پیچ
بس دی لوی کارونه تو چه لوی شی د خدای عبادت او د مخلوق خدمت کړه ته
خدای پیدا کړی دی د دیاره چه لوی کارونه تر سره کړی او خلق الله په خدمت
ستا آرام وکا روایت دی چه حاجی میرخان علیین مکان به هر وقت ویل چه
زما مور ماته د هغو یو کارو د کولو وصیت وکا زه باید هغه کارونه وکړم چه په
سنه ۱۱۱۹ هجری کی تو سم د ظالمانو له ظلم څخه ... وړه نوی مسجد د شکر وکړه او ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدای د اسخه کار و چه ماته مور سپارلی وا و وصیت ئې کړی و د اخوستا د عبادو او بنده ګانو خدمت وچه ما تر سره کا زما پلار هم وویل چه نارنزو اما علاوه پر سخاوت او شجاعت او عبادت نه بس ارتیند وه چه د خدای تعالی څخه بیناجات ئې ډیر اشعار ویل او یو دیوان ئې درلود چه ددوه زړه بېتو نه یکښې ده او سلیقه ئې بند لګات اداکړی او داسې ئې ویلی وچه نارینه ئې هم قیسی ویلاک او د غه رباعی چه د نارزو اماده ماند خپله پلار اروید لی وه الحق په بند رباعی ده

رباعی

سحر ګړه د نرګس لیمه لانده	څاڅکی څاڅکی ئې لستر ګو څڅیده
ما ویل څه دی کښلی ګلروی تزاری	ده ویل ژړوندی دی یوه خوله خندیده

رحمة الله علی الماضین کلهم الی یوم الدین

ګرد در شهوار عصمت حلیمه حافظه حلیمه د خان علیین مکان خوشحال خان خټک لورده چه د عبدالله درخان خټک سره واده شوی کیده زما پلار هم روایت کا چه زه بنو ته د لار سم په هغه وخت داپښتنه ژوندی وه او د خپل پلار په ژوندی روجه علوم ولوستل او بیا د شیخ سعدی لاهوری رحمة الله علیه مریده سوه او هم پلار ئې عبدالقادر خان په لاس ئې بیعت دکا په هغه هم د شیخ دوران

خلیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلیفه و روایت کا چه حلیمه بي بي فاضله او عارفه ښځه ده او په سرا پرده د عصمت ناسته ده میړه ئي نه دی کړی او د خالق عبادت کا او د خپل د رور عبد القادر خان پکور کښي لوړو ښځو ته لوست کا او قرآن عظیم ئي هم پیاد دی زما پلار وویل چه حلیمه بي بي په پښتو ښه اشعار هم وایي او خپل عمر سرامد اقران ده او موزونان د پښتو ئي اشعار خوښوی د تصوف او طریقت کتب ئي ټول لوستلي دی او هسی وایي چه مشکلات د مثنوی شریف او مکتوبات د حضرت امام رباني قدس سره حل کوی د حلیمي په اشعارو کښي مجازي عشق ورنه ښکاری بلکه ټول شعرونه دی د حقیقت پر لار دی او د محبوب حقیقي صفت کا دغه یوه بدله دی زما پلار ما ته وویل چه یخزانه کښي د اخلوم رحمة الله علیها

غزل

دا ښتای لفکر خوښه هسي شان شوم — چه هیبت م په ممتاز که نور جهان شوم
چه ئي کړم مه تا پخه نه سر فرازه — ثنا خوانه پخو رنگه د ریحان شوم
په مجازی دا یا زولاړي لزړه نه — سر بلند د تر محمود غزنوی سلطان شوم
و هر چا وته په گهرم واړه دی دی — د جهال په ننداروی شادمان شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

غیر فکر می لزړه ندرا بهر شو | په خلیل د پر عدو باندی یکسان شوم

حلیمی د غماز مکر زیات لحد شو

چه دی بیل بیا ره نکا په گمان شوم

ذکر د عارفه کامله بی بی نیکبخته د اعصمت پناه او عارفه د الله د شیخ الله داد لور وه په قوم مموزی چه پدا شنغر کښی کورنی او پلار ئیکه د یمن زیږ مرشدان وه هسی وایی کاتب الحروف محمد چه زما پلار روایت کا چه شیخ امام الدین خلیل غوریا خیل په خپل کتاب اولیای افغان هسی کښلی دی چه شیخ الله داد لوی ولی وا ولوری نیکبخته چه په حقیقت هم نیکبخته عارفه بنځه وه علوم دینی ی ولوستل او په ریاضت او عبادت د خدای عمر تیر کا په ۹۵۱ سنه هجری په حباله د نکاح شرعی د شیخ قدم قدس الله سره راغله ۹۲۱ په دخراجه محمد زاهد خلیل منی نری زوی وا او عارفه د خدای و په ۹۵۶ سنه لد بطن غوث الزمان قطب دوران شیخ میان قاسم افغان پدبدنی بنس پیدا سو او دا شیخ بمعرفت د خدای شهرت وکا چه په هند او پښتونخوا مشهور سو نقل کا چه شیخ امام الدین هم د دی عرفا له اولاد دی او دی کتاب د اولیای افغان هسی کاږی چه بی بی نیکبخته په د خدای عارفه او رابعه

۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زمانې ده یو کتاب ی لیکلی دی چه نوم ی دی ارشاد الفقرا او پد دی کتاب
ی ښې نصیحتونه لیشعر ویلي دی، په فقراو عباد الله تد مفید دی دا کتاب
په ملګـ ۹۶۹ هجری تمام سوی دی او زما پلاری نسخه لیدلی وه په ښو کښي
ښخه وقت چه دی تللی و لیسفر د ښخه ځای دغه شعرونه له هغه کتاب ز ما
د پلار پیاد وه په ما د لنډ ځنی نقل کړل چه کتاب می پیدا کرد عارفه دوران
رنګین دی

مثنوی په نصیحت کښی

پزره بنا دشي ای مومن	بظاهر په باطن سپین
ظاهر زهد پا خلاص کړه	پزره تینګ شه له یقین
شکر صبر پر هر حال کړه	خودنمای مشه خودبین
بشیه و روح بد پیژ لای ی	که خبر شي له سجین
سجین ځای د خودنمای	د بی نماز او د بی دین
له هغو ځا امان راکی	یا اله العالمین

بل نصیحت و لیها ایضاً

د بنده ای حق تد غاړه کښینږده	لوری لوری دنیا پریږده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا پاتې له هر چا ده | پا خلاص کې څښتن لیږده
څو قوت لرې بیا نه کې | سر د یار پر رضا کښېږده
ځان له بد خویه تر غوره | زړه په ذکر د یار بلیږده
کل دنیا به دښمنه شي | اوس لیرې ځني ریږده
بتول غواړي حسابونه | کړ داوني کړ دمیږده
دنیا ترک هسې کړ یوه یې | دلقا پر لوري پیجي بږده

ولها ایضاً رحمها الله

په طلب یې و در بیږه | په خدمت یې هو سیږه
په جمله بد و نفرت کړه | و نیکۍ ته ولاړ بیږه
په نیکۍ کښې اخلاص کړه | بدي مه کړه و پو هیږه
پر گناه له واړه وسترگو | د باران په دود وریږه
په یارب العالمین | له گناه را نتیریږه
خدای بر رحم پیتیا وکا | بیزار یو له ژړیږه
بې پروا و خدا ایته مشد | له غضب و ویریږه
بر غد فعل چه یې حق دی | په طلب یې و بنوریږه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د پرمنی د حسب او نسب بی بی زینب اطال الله بقائها

بی بی زینب د حاجی میرخان علیین مکان لور ده چه له کوچنیوالی ی
پحرم کی د عصمت او عفت لوست وکا لیپلد سخه چه قرآن کریم ی
ولوست د احکام اسلامی او فقه کتابونه ی هم ولوستل او د فارسی
مشهورکتب ی ضبط کړل استاد علوموی ملا نور محمد غلجی دی چه دیر
عمری مخدراتو ته د حرم درس لوستی دی هسی روایت کا چه بی بی زینب
ډیره هوښیاره او پیمهانو ته د امورو عالمه ښځه ده او د پادشاه جهان
شاه حسین پامورو کی تدبیرکا او هر کله پرای صایب مشکلات د امورو حل کا
او پادشاه د زمان ی پجبر و عقل کا او لفایح ی اوری دا د مشهوره صدق عصمه
سره بنه شعرونه هم وایی او د موزونانو او شاعرانو قدر کا د داوین د
شعرا هر کله لولی او مضامین شیرین ی کام شیرین کا عمر لی عبادت
خدای او تلاوت د قرآن شریف تیر وی او مخدراتو د حرم د پادشاه
ته درس او کښل او لیوستل ورښیي نقل کا چه د شاه محمود جنت مکان
د مرگ حال قندهار ته راورسید نو د پادشاه خاندان عالیشان لوی غم

بی بی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ومخزرالتو د مرم ساندی او غلبلی کا بی بی زینب په واقعه د ورور د وفات واوریدله ډیره غمجنه سوه او په تلاوت د قرآن او لمانځه ی تسکین وکا د تیلی زړه او هسی ویرندی په ویر دخپل ورور مرحوم دویلد په زړه ی د لله نقل کوم خدای تعالی د مقبول نا مزان عالیشان د پادشاه ظل الله ژوندی ولری او خوبش

مرثیه د شاه محمود جنت آشیان

په غم سو په ورور تیر له دنیا سونا ... قندهار واړه په ژړا سونا
زړه می په ویر کی مبتلا سونا ... په شاه محمود لما جلا سونا

دا رڼ جهان راته تورتم دنیا + زړه د بلیتون پتیغ کړم دینا
هوتک غمجن پدی ماتم دینا + دیا پهی تاج موبرهم دینا

په شاه محمود تیر له دنیا سونا ... قندهار واړه پژړا سونا

ځوان ومړه د توری جنګ ونا + ولاړ د کام پنام ونګ ونا
دښمن له ده په نیو رنګ ونا + په میدان شیر و یا پلنګ ونا

افسوس په مرګ د ده پخوا سونا ... قندهار واړه پژړا سونا

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمودٔ ندیوازی خور ژړي + پر مرګ د هغؤ ګلی کور ژاړی
خپلوان لا څه پاچا د وروړ ژاړی + لښکر سپاه د پلی سپور ژاړی

پښتون د هغؤ پوا ویلا سونا   قندهار واړه پرې پاسونا

اصفهان پاته تاج نشکور عالمٔ + چه شاه محمود سوشن پګور عالمٔ
د پښتون لمر سو تیاره تور عالمٔ + راغه د دښمن بلا پیغور عالمٔ

چه پاچا ولاړ پښتون ګدا سونا   قندهار واړه پرې پاسونا

لښکر سو خپور پښتون ملا ړی اریان + پیخاور و ځای کا شاه محمود عالیشان
پاته سو تخت و تاج د هغؤ اصفهان + زړه ی راسو پر سو کا خوښی دښمنان

وایی پښتون اوس بی پاچا سونا   قندهار واړه پرې پاسونا

اسمانٔ بیا د څه ستم کا ځر ګند + و شلاوه تا چه د پښتون و پیوند
دښمن د بیا زمونږ پویر کا نحوړ سند + چه شاه محمود د کا پیغمبر کی بند

پر کور مو ویر شور و غوغا سونا   قندهار واړه پرې پاسونا

هو تکو ژړي شاه محمود څه سونا + پښتو ستاسی لوی سپاه څه سونا
د اصفهانٔ تر فراه څه سونا + پاچا چه وحشمت پیاه څه سونا

د پښتو پرتم فنا سونا   قندهار واړه پرې پاسونا

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمود ځوان دی ولی ورلاړ لما + لتخت وتاج ته پرته سوی جلا
اصفهان ولی پاتې سونا لتا + سردار پور ته کړه په ځکړی اعدا

دښمن ولاړه بیاشاه ځوا سونا   قندهار واړه په ژړا سونا

اوس ناری دغم په کړین فریاد + پښتون په مرګ دشاه محمود سو برباد
زړون په تل ماو بادمن سونا بناد + دساندو بنغ دی په راو ړمینی باد

ماتم زده پیر و برنا سونا   قندهار واړه په ژړا سونا

وروړ مقر د ستا مولا کی جنت + در دکی تا ته پسله مرګه راحت
روح دوه ښاد په لوی ورځ دقیامت + مخ دوه روڼ دخدای په مهر و رحمت

دخالق رحم تل پرتا سونا   قندهار واړه په ژړا سونا

ذکر دشاعره برګزیده زرغونه   زرغونه دملا دین محمد کاکړ لور ده په پنجوای کښی اوسیده دا و پلار ی وکا تحصیل دعلومو او دفصاحت احکام ی زده کړل او دفضلاو اشعار ی ولوستل زرغونه په حباله دسعدالله خان نورزی وه په نورزیالی زمانی ی هدلود او لیتوال دعلم و هنر خاوندان و ماته هی نقل وکا زما پلار په زرغونی دشیخ مصلح الدین سعدی رحمة الله علیه کتاب د بوستان ملتوال په پښتو شو نظم کا او نوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ی و بوستان د پښتو په دا کتاب ی په سنه ۹۰۳ هجری قدسی پا یندو ساده
او ښتو ل نکات عارفانه او نصایح حکیمانه ی په پښتو کړل علاوه پر دی زرغونی
نه اشعار او غزلون هم وویل او پېژره د فصحای شهرت وکاهی چه موزونا نو
د روزګار بری اشعار لو ستل او د پښتو په بوستان بی سیر کا او ګلونه د پند
او نصیحت بری لټولول سی وایی چه زرغونه کی لداره ښځه وه د خطای خورا ښه
وا او کاتبانو بری له حسن خط اقسام د خط زده کول زما پلار هی وویل
چه په سنه ۱۱۰۲ هجری ما د زرغونی پخط بوستان د پښتو ولیده چه خیل اشعاری
پخپل ښه خط هی کښلی وچه ملطری ی نخط ته عاجزی کا او د غه حکایت له سفه
کتاب زما پلار رحمة الله علیه بیا د و په زه ی پخرانه کښی کا بوم

حکایت له بوستان د پښتو

اوریدلی می قصه ده — په لشا قو هم خوږه ده
دا اختر پورځ سحار — بایزید په دو روید اب
له حمام راو تلی — یکوټه کښی تیر میدلی
ایری نخاوری پیا لبام — را اچیده کړلی نا پام
نیغ او سری سو ګکیر — پا بیرو پیخا وره غږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بایزید پښکر کښېنوسو | د مغل تخ په پاکیدو سو
بیدرزه ورپسیم دبل اور | چه پاور کی سهم نسکور
لا دا ئیرو به ځه بدورم | یا به لیې شکوه کوم
هو هو بانو ځان ایرى کړ | لا لومړنی ځان پر یکړ
ځوک چه ځانته گوری تل | خدا یته نسی کړای کتل
دوی تل پکښتا رنده | لو خبره پکار نده

تواضع به سرلوړی کا
تکبر به تل خوړی کا

ذکر د عفت همراه رالبعه حال د دی شاعره ماته ندی معلوم سوی
خو لږ ځه چه ښکاره ده هغه هسی ده چه دا شاعره د قندهار ده او په دوران
د محمد بابر پادشاه ی ژوند کا هسی وایی چه اشعاری ډیرو دیوان ی
درلود د عندیه ده مهله رباعی ماته صدیق او رفیق محمد طاهر ججریانی وویلد
چه زه ی دلته پنځر اند را نقل کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعي

آدم ئې ملکي وته راشنون که | یا ور د غم ئې سوي لړون کا
دوزخ ئې روغ کا په ریخ د مخکې | توم ئې د بغد د لته بلیتون کا

خاتمه د کتاب په بیان د حال د کاتب الحروف

حقیر فقیر محمد بنوا ـ مؤلف دې کتاب

آغا ابي محمد زوی د داود خان زوی د قادر خان یعقوم هوتک په زمونږ کهول صل شاه مرغوده چه زما نیکه قادر خان له هغه ځای راغی سیوی ته او هلته وسیدی یو بسله تر مدت پورې تا شاه د نصیب او قسمت راغی و د قندهار بنځوا کښو یکای د کوکران استوګنه تولد او پیشه ئی زراعت دی دوړخان ده په معمري ک وسن د ۶۷ کالو په سنه ۱۰۵۸ هجری وفات شو او په هغه هم چه کوکران ځو میږی جنغ سو زما پلار چه داود خان نومیږی په سنه ۱۰۲۹ هجری په هغه تولران زیږیدلی او په آوان د صباوت ئی علوم لوستلی و او په خپل عصر په موزونا

او فصحا و علماو د نامه ښاوندو او د میرعری قندهار تللی او د کسی خر دن او ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲

او ډیر ښه او پیښور او لوړ ځایونه یې لیدلي و بعد وفت حیدر خان علیین مکان
حاجي میرخان یقیند بار کښ دګرګین خان سره جنګونه کړل نو زما پلار هم په دغو
جګړو کې ملګری وو سره څنګه نو له قدیمه زما معرفت لدی خاندان ډیر دی
او اخلاص یې لرم پسله په کال ۱۲۱۲ هجري په رصغری پادشاه لښکری پرقند بار
راغلي نو د جنت مکان حاجي میرخان لخوا زما پلار ورلاپ او ایقراه او ستان
او کلمنت او لوړو ځایو یې پټ ند د حاجي میرخان مددتد راوغوښتل او له سند
پښتو سره یې مرکی وکړه او ډیر پیښاند د لوړو او بارګزو او اسحق زوی لګری
کړل د خان او پرخسرو خان دی یرغل وکا او په دغو جنګو زما پلار د حاجي میرخان
جنت مکان لخوا سپه سالار و پسله وفات د حاجي میرخان مرحوم مغفور
زما پلار ریه سنه ۱۲۳۶ هجري وفات سو او یکو کراتن د خپل پلار سره ښځ سو
د غه مرحوم رحمة الله علیه طبع مستقیم درلوده او کله به یې شعرونه هم ویل چه
دلته تیمناً ده دوی رباعی راوړم او دا رباعي په صفت د تجنیس بې نظیر
دی او په فصاحت هم مثل نلری

رباعی

په دنیا پرزړه کې اور دمینې بل سی
په اور بل یې لمبې لګه یې تالای بل سی
ور دمینې کله مری دزړه لامینې
دا اور بل هیند که تل دزړه تیل سی

رباعي ولد ایضاً رحمه الله تعالی

کدی ویني ویني تل څاڅي له زړه وتځه   ځوک چه ویني تا له ګوانو یا ویره تځه
د زړه وله زړه که ویني ویني څاڅي   چه کړو د غم لویدلي ښاله کړه وتځه

اوس چه دی لږ حال د پلار او نیکه د کیښ تو تفصیل حال هم کاږم او د خزانی
لیدونکي بیخبر وم زما راتګ دی نابودی دنیا ته یعنی تولدی واقع سوی وه په
۱۴ د رجب المرجب سنه ۱۰۸۴ هجری یکوکران کښي او سن تو د تمیز ورسیدم نوی
پلار درس را اند شروع کا او ترا تلمیذ کال محمد د عمر می ولوستل احکام
د دین او فقه او اصول او تفسیر او د فصاحت علوم لکه قافیه او عروض او
بیان او معاني او لنور چه زما پلار مرحوم وفات سو او زه په تقاضا د پادشاه ظل الله
دامت سلطنته شاه حسین را علم (د قندهار) ربارته او ترا وسه په نظر کیمیا اثر
د پادشاه اسلام مبا دیهم او هر کله پاحسان او مرحمت د دی خاندان عالیشان
سربلند یم عمر می تیر سوی پلوستلو او کښلو د کتب او له مختو د جهان بلد بهره ملی
او زړه می هم خوښي لکا بیلیدی اشتغالو په بلځه پدی اوقاتو د عمر چه می تیر کړل
یو څو کتابونه می وکښل چه یو له د غو تځه د غد خزانه ده او لنور دا دی یو کتاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښلي دي په بیان د علوم د فصاحت چه خلاصة الفصاحت بالدی او بد
کتاب مي د تول علوم د فصاحت په پښتو د خپلو پښتنو طالبانو د پاره خلاصه کړل
او کتاب ئې کښلي دي په بیان د طبابت او علاج چه خلاصة الطب ئې نوم دی په
سنه ۱۱۳۹ هجري چه دغه کتاب د پادشاه عالم پناه مدظله څخه تېر شي کا
سل طلاوې یې ما ته صله ورکړې او مرکلو د اسې مراحم د پادشاه د دې فقیر غریب په حق
ډېر دي او ارکان د دولت ابد مدت هم پر دې فقیر د مرحمت نظر کا خاص بیا
بهادر خان عالیمکان چه من ورځ ښفقت هر د غرباو پر سر ظل د رحمت دی فائق
دی عمر د یې ډېر کا ما لا یو دیوان د اشعارو هم ستړ چه په دی وقت کی مرتب او مدون
شوی دی او غزلونه او قصاید او رباعي ئې کله چه طبع قاصر میل د شعر او د ویلو
کا شعرونه کاتب هم او موزونان د روزگاري خوښوي ځکه چه د ځان ستاینه
سبب نده او پوهان لري کار عار کا نو ښخراندی کي مي خپل احوال و کښل چه
دي کتاب ویونکي ما ته دعاوو کا او هر وقت مي په دعا یاد کا خپله یوه غزل
هم د الله د منت په طور کاتب هم چه پر صفحه د روزگار یادگار روی نور
اشعار مي په دیوان کښې یو ځای دي شایقان د علم او شعری له دیوان لولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزل د کاتب الحروف غفر الله ذنوبه

ساقي پاڅه د سره ملو ډک یو جام را | تا الغم ناآرام یم آرام را

بیا د مې بو د بنګا رندانو شکر هم | پیرلی سو د خوبي بنده پیغام را

دنیا پاتې ده بنا دي مو یو ګړي ده | یو ګړي مې خوښ کړه مې کړي انعام را

د بلبلو په تاریکو کې مې زړه پرېشان سو | زما لره د جام د مېو [illegible] را

ناکام سو د دنیا مې کام را تریخ کا | چه مې خوږ کا کام تر څه دوما ناکام

نه فنا ط ستنه نه مستي ستد رندي شد | چه سم [illegible] علي [illegible] را

پاو بوي سو پر زړه ګلی لب څه انوده کړ

محمد تد اوړه ډک یو سي جام را

تمت الکتاب بعون الملک الوهاب اللهم اغفر وارحم لکاتبه ولقارئه ولمن له حق علینا
والصلوة والسلام علی رسوله محمد وعلی آله واصحابه اجمعین کتاب تمام سو
پوره ځ د جمعې ۲۴ د شوال المکرم سنه ۱۱۴۲ هجري پقندهار [illegible] او موقف
محمد هوتک بیم فارغ البال سو الحمد لله حمدا کثیرا

بتاریخ دهم ماه ربیع الاول سنه یکهزار و دوصد و شست و پنج هجری گذشته بود

(c) ketabton.com: The Digital Library

از هجرت رسول خدا صلی الله علیه و سلم بدستخط حقیر فقیر کثیر التقصیر

نور محمد نوروتی برادر عالیجاه رفعت جایگاه سردار عالی تبار سردار

مهردل خان قلمی گردید — هر که خواند دعا طمع دارم

زانکه من بنده گنه‌گارم — این کتاب را الاحقر الناس محمد عباس

قوم ... در شهر کویته بلوچستان خاص از برای عالیجاه تجارت نشان

حاجی عبد الاکبر قوم ... قلمی کرده ۱۳۰۳ سنه هجری با شوال تمام قلمی شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library